

Souhrnná teritoriální informace Ukrajina

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským
úřadem ČR v Kyjevě ke dni 01.04.2011

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Kyjevě ke dni 14.3. 2011

1.1. Oficiální název státu

- Ukrajina (od 24. 8. 1991)

1.2. Rozloha

- 603,7 tis. km²

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

- 45,8 mil. obyvatel (stav k 1.12. 2010)
- 76 obyvatel na km²
- podíl ekonomicky činného obyvatelstva ve věkové skupině 15 – 70 let: cca 44 %

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

Za posledních 10 let je registrováno přirozené i migrační snižování počtu obyvatelstva. K 1. 12. 2010 měla Ukrajina přibližně 46,0 milionů obyvatel. V porovnání se stejným obdobím v minulém roce došlo k dalšímu mírnému snížení počtu obyvatel.

Z celkového počtu obyvatelstva žije 68,6 % ve městech.

1.5. Národnostní složení

- Ukrajinci 77,8 %
- Rusové 17,3 %
- Bělorusové 0,6 %
- Moldavané 0,5 %
- Bulhaři 0,4 %
- Poláci 0,3 %
- Maďaři 0,3 %

Podle reálného odhadu žije na Ukrajině ne více než 5 tisíc etnických Čechů. Celkem zde žije více než 130 národností.

1.6. Náboženské složení

Převládá pravoslavné náboženství (Ukrajinská pravoslavná církev Moskevského Patriarchátu, Ukrajinská pravoslavná církev Ukrajinského Patriarchátu (bez autokefality), Autokefální Pravoslavná církev), v západních oblastech řeckokatolické a římskokatolické, z protestantských nejvýraznější baptismus, v jižní oblasti, zejména na Krymu, muslimské.

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

Státním jazykem je ukrajinština, na základě rozhodnutí některých místních orgánů je v úředním styku používána rovněž ruština (především ve východních oblastech – Luhanské, Doněcké, Charkovské oblasti a na Krymu).

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Systém administrativně teritoriálního uspořádání Ukrajiny tvoří:

- Autonomní republika Krym
- 24 oblastí (Vinnycká, Volyňská, Dněpropetrovská, Doněcká, Žytomyrská, Zakarpatská, Záporožská, Ivano-Frankovská, Kyjevská, Kirovohradská, Luhanská, Lvovská, Nikolajevská, Oděšská, Poltavská, Rovenská, Sumská, Ternopolská, Charkovská, Chersonská, Chmelnycká, Čerkaská, Černovecká, Černigovská)
- města Kyjev a Sevastopol, která mají speciální statut.

Hlavní město: Kyjev (2,67 mil. obyvatel)

Další velká města: Charkov (1,47 mil.), Dněpropetrovsk (1,1 mil.), Doněck (1,1 mil.), Oděsa (1,1 mil.)

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

Peněžní jednotka hryvna (zkratka UAH) byla zavedena při měnové reformě v roce 1996. Dělí se na 100 kopějek. Emitovány jsou bankovky v hodnotách 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100, 200 a 500 UAH a mince v hodnotách 1 UAH a 1, 2, 5, 10, 25, 50 kopějek.

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

Státní svátky

- 1. leden: Nový rok
- 8. březen: Mezinárodní den žen
- 1. květen: Svátek práce
- 9. květen: Den vítězství
- 28. červen: Den ústavy Ukrajiny
- 24. srpen: Den nezávislosti Ukrajiny

Obvyklá pracovní doba

od 9:00 do 18:00 hodin s hodinovou přestávkou na oběd, zpravidla mezi 13:00 až 14:00 hod.

Obvyklá prodejní doba

od 9:00 do 20:00, resp. non-stop potravin.

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Místní zvyklosti se stále více přibližují běžným evropským standardům, zvláště u mladších generací. U ostatních mohou přežívat některé návyky z minulých dob, takže je nutné počítat s tím, že pozitivní

mezilidský vztah může být důležitější než psané slovo, a také s určitou mírou nespolehlivosti (např. i pokud jde o dochvilnost) někdy i se snahou zneužít partnera.

Pokud jde o jazyk, ovládají někteří příslušníci mladší a střední generace angličtinu, a to někdy na velmi dobré úrovni. Obecně ovšem – a zvláště mimo centra – je nezbytná alespoň ruština. Ideální je znalost ukrajinštiny, zejména v západní části země. Mluvíme-li zde rusky, je dobré se omluvit s poukazem na to, že ukrajinštinu neovládáme – hostitelé pak zpravidla bez problémů přejdou na ruštinu.

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Mezi Českou republikou a Ukrajinou není uzavřena žádná smlouva v oblasti zdravotního zabezpečení a z tohoto důvodu je občanům ČR na Ukrajině poskytována zdravotní péče za úplat. Je nutné zdůraznit, že naprostá většina místních lékařských či nemocničních zařízení nedosahuje takové kvality služeb, na které je občan ČR zvyklý a mimo velké aglomerace může být úroveň lékařské péče katastrofální. Jedná se prakticky o všechna státní zdravotnická zařízení. Soukromý sektor v této oblasti je prezentován zejména stomatologickými ordinacemi, z nichž některé svými službami již odpovídají evropským standardům. Těmto standardům však odpovídají i ceny. Všeobecně se občanům ČR před cestou na Ukrajinu doporučuje pojistit. Celá řada českých i zahraničních pojišťoven má své partnery či asistenční služby i na Ukrajině a ty jsou schopny v případě jakéhokoli úrazu či jiné příčiny k vyhledání zdravotnické péče schopny zabezpečit pomoc na odpovídající úrovni nebo zabezpečit převoz pacienta do ČR nebo jiného členského státu EU.

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Od 1. 1. 2008 vstoupila v platnost Dohoda mezi EU a Ukrajinou o ulehčení vízového procesu, která mimo jiné zakotvuje nadále bezvízový styk s Ukrajinou pro občany EU do 90 dnů pobytu na území Ukrajiny, jehož účelem není sjednocení rodiny, studium, zaměstnání včetně pobytu pracovníků diplomatických misí. Dále stanovuje kategorie občanů Ukrajiny, kterým je k cestám do 90 dnů na území EU uděleno vízum bezplatně.

Na jejím základě taktéž občane Ukrajiny – držitelé diplomatických pasů, nemusí být k cestám na území EU vybaveni schengenským vízem. Schengenská víza pro občany Ukrajiny (s výjimkou kategorií občanů, kterým jsou víza udělována bezplatně) jsou zpoplatňována částkou 35 Euro.

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

Bezpodmínečné je dodržování všeobecných bezpečnostních pravidel pro cestování. Cestovat automobilem se doporučuje hlavně přes den. Nenechávat nic bez dozoru v kabině vozidla, zejména osobní doklady a doklady od auta, osobní doklady nenosit v otevřených kapsách či taškách, neprezentovat u čerpadel, směnárén a pokladen obchodů svou plnou peněženku, či zbytečně upozorňovat na svůj zahraniční původ, nedávat osobní doklady do zástavy a při problémech okamžitě kontaktovat Velvyslanectví, příslušný generální nebo honorární konzulát České republiky.

V případě vynuceného kontaktování místních policistů je třeba z jejich strany očekávat jen malý zájem o řešení situace či poskytnutí pomoci. Ochota nedostatečně placených příslušníků policejního sboru je v mnoha případech podmíněna či přímo vynucena „finančním příspěvkem“ od ohlašovatele. Stejná situace nastává i při styku s ostatními příslušníky orgánů státní moci, zejména s celníky nebo pohraničníky.

Veškerý dovoz i vývoz valuty z/na území Ukrajiny musí být řádně celně deklarován a při sumách v ekvivalentu nad 10 000 EUR i prokazován způsob nabytí valuty. Řádně nedeklarované či nedoložené sumy valut při vývozu nebo dovozu mohou podléhat konfiskaci s následným postihem v souladu s trestním řádem Ukrajiny.

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

Velvyslanectví ČR na Ukrajině

01901 Kyjev
Vul. Jaroslaviv Val 34 A
tel.: +380 44 2720431; +380 44 2722110; +380 44 2720807
fax: +380 44 2726204
e-mail: kiev@embassy.mzv.cz

Konzulární úsek

Bohdana Chmelnického 58
tel: +380 44 2382641; +380 44 2382642
fax: +380 44 2382640
konzulární pohotovost: +38050 3101046
e-mail: kiev@embassy.mzv.cz

Spojení z letiště Borispol taxíkem, cena smluvní cca 200 - 250 UAH
Spojení z centra města – pěšky nebo metro Zolotyje vorota.

Generální konzulát ČR na Ukrajině

79057 Lviv
Vul. Antonovyče 130 A
tel.: +380 322 976893; +380 322 976894
fax: +380 322 976896
e-mail: lvov@embassy.mzv.cz

Spojení z centra tramvaj č. 2 na konečnou stanici nebo taxíkem.

Generální konzulát ČR na Ukrajině

83015 Donetsk
Vul. Zelena 9
tel.: + 380 623 043979
fax: + 380 623 043979
e-mail: donetsk@embassy.mzv.cz

Spojení z centra města – pěšky, taxi.

Honorární konzulát ČR na Ukrajině

61022 Charkov
Náměstí Svobody 8
tel.: + 380 57 760 45 19
fax: + 380 57 760 45 19
e-mail: konzulat.cz@klsp.kharkov.ua

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

Kancelář Českého centra

Konst'jantinivska 1, byt č. 19, Podol

tel.: 230 29 64

fax: 230 21 09

e-mail: cckiev@czech.cz nebo ostranska@czech.cz, e-mail: www.czechcentres.cz/kyiv

Kancelář CzechTrade

01030 Kyjev, ul. I. Franko 40, kancelář č. 10

tel.: +380 44 2386130

fax: +380 44 239 18 50

e-mail: kyiv@czechtrade.cz

Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism

04071 Kyjev, Kostjantynivska 1/19

tel./fax: +38044 5812835

e-mail: info-ua@czechtourism.com

www.czechtourism.com

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchrana, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Havárie plyn – 101
- Bezpečnost (milice) – 102
- Lékařská pohotovost – 103
- Požárníci – 104
- Informace o tel. číslech – 109
- Přesný čas – 121

1.18. Internetové informační zdroje

- <http://www.president.gov.ua/> Kancelář prezidenta Ukrajiny
- <http://www.kmu.gov.ua/> Kabinet ministrů Ukrajiny
- <http://www.rada.gov.ua/> Nejvyšší rada Ukrajiny
- <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a#Find> ukrajinská legislativa
- <http://www.me.gov.ua/> Ministerstvo ekonomického rozvoje a obchodu Ukrajiny
- <http://www.ukrstat.gov.ua/> Státní výbor statistiky Ukrajiny
- <http://www.bank.gov.ua/> Národní banka Ukrajina
- <http://www.ukrindustrial.com.ua/> Databáze nabídek a poptávek
- <http://www.ucci.org.ua/> Obchodně průmyslová komora Ukrajiny
- <http://www.ukrexport.gov.ua/> Stránky podpory exportu ministerstva ekonomiky

Informační agentury a internetové noviny

- www.korrespondent.net
- www.pravda.com.ua/
- www.glavred.info
- www.unian.net/rus/
- www.interfax.com.ua/

K podnikání na Ukrajině v češtině: www.peterkapartners.cz, v angličtině www.accace.eu, v angličtině a ruštině www.pwc.com.

1.19. Adresy významných institucí

Všechny adresy významných institucí – prezidentské kanceláře, ministerstev, státních výborů a všech ostatních institucí – lze najít na výše uvedených internetových adresách.

2. Vnitropolitická charakteristika

2.1. Stručná charakteristika politického systému

Ukrajina se 1. října 2010 v důsledku rozhodnutí ústavního soudu o odmítnutí politické reformy z 8. prosince 2004, stala prezidentsko parlamentní republikou.

Pravomoci parlamentu, resp. kabinetu ministrů byly omezeny a převážná část jich byla převedena na suverénní prezidentský úřad.

Byl restaurován politický systém, který byl na Ukrajině platný v období před „pomerančovou revolucí“ v roce 2004.

V současné době probíhají změny v přerozdělování pravomocí mezi prezidentem, parlamentem a vládou.

Krajané

Na Ukrajině žije v současné době ne více než 5 tis. českých krajanů. Nynější české komunity na Ukrajině jsou

pozůstatkem dříve poměrně početného českého osídlení, vzniklého v důsledku vystěhovalectví z Českých zemí převážně v 2. polovině XIX. století. Po revoluci 1917 s postupným potlačováním práv národnostních menšin v SSSR se postupně český živel, podobně jako jiné národnostní menšiny, ztrácel z veřejného života. Potomci českých přesídlenců byli ve 30. letech vystaveni komunistickému teroru, neboť příslušníci národnostních menšin byli „oblíbeným“ cílem sovětských bezpečnostních orgánů jako spolupracovníci zahraničních služeb.

Se vznikem samostatné Ukrajiny se znovu otevřel prostor pro rozvíjení aktivit

národnostních menšin. V květnu 1995 byla ustavena střešová společná krajská organizace Česká národní rada Ukrajiny (ČNRU), sdružující 21 obnovených krajských spolků z různých oblastí Ukrajiny. Cílem těchto spolků bylo a je především uchování českého jazyka a českého folklóru.

Ryze národních českých vesnic zůstalo na Ukrajině málo. Jsou v Žytomyrské oblasti – Malá Zubovština a

Malynyvka, v Oděské oblasti - Veselynivka, ve Vinnycké oblasti - Mykolajivka, v Záporožské oblasti - Novhorodkivka (původní název Čechohrad), v Mykolajivské oblasti – Bohemka a na Krymu Alexandrovka a Lobanove.

V letech 1991-1993 poskytla vláda ČR z podnětu OSN humanitární pomoc

obyvatelům vybraných oblastí Ukrajiny, postižených následky černobylské havárie. Tato pomoc spočívala v organizovaném přesídlení osob českého původu do ČR. Přesídleným krajanům se podařilo zajistit v ČR lepší životní podmínky, než jaké měli při setrvávání v postižených oblastech.

Česká vláda, stejně jako v jiných zemích, kde se nacházejí čeští krajané, realizuje prostřednictvím svých

zastupitelských úřadů projekty zaměřené na udržování kontaktů krajanů se starou vlastí, uchování českého jazyka a podporu spolkové činnosti.

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

Prezident Ukrajiny: **Viktor Fedorovič Janukovyč** (narozen 9. července 1950 v městečku Jenakijevo, Doněcká oblast), ve funkci od 25. února 2010 (původně předseda Strany regionů, po inauguraci se stal jejím čestným předsedou).

2.3. Složení vlády

Vláda premiérky Tymošenkové byla jmenována dne 18. 12. 2007. Dne 3.3. 2010 byla Nejvyšší radou Ukrajiny vyslovena této vládě nedůvěra. Dne 11.3. 2010 byla Nejvyšší Radou Ukrajiny schválena nová vláda premiéra N. Azarova. V prosinci 2010 byla odstartována administrativně správní reforma, která se dotkla také struktury vládních orgánů, resp. jejich celkového snížení a přeskupení včetně personálních změn.

Premiér	Nikolaj AZAROV (Strana Regionů)
První vicepremiér, ministr ekonomického rozvoje a obchodu	Andrej KLUJEV (Strana Regionů)
Vicepremiér, ministr infrastruktury	Boris KOLESNIKOV (Strana Regionů)
Vicepremiér, ministr sociální politiky	Sergej TYGYPKO (Silná Ukrajina)
Vicepremiér, ministr pro regionální rozvoj, výstavbu a bytové hospodářství	Viktor TICHONOV (Strana Regionů)
Ministr zahraničních věcí	Konstantyn HRYŠČENKO (bezpartijní)
Ministr obrany	Michail JEŽEL (bezpartijní)
Ministr vnitra	Anatolij MOGYLEV (bezpartijní)
Ministr financí	Fedor JAROŠENKO (bezpartijní)
Ministr agrární politiky a výživy	Nikolaj PRISAŽŇJUK (Strana Regionů)
Ministr spravedlnosti	Alexandr LAVRYNOVYČ (Strana Regionů)
Ministr kultury	Michail KULIŇJAKA (bezpartijní)
Ministr vzdělání, vědy, mládeže a sportu	Dmitrij TABAČNIYK (Strana Regionů)
Ministr zdravotnictví	Ilja JEMEC (bezpartijní)
Ministr ochrany životního prostředí a nerostného bohatství	Mykola ZLOČEVSKYJ (Strana Regionů)
Ministr energetiky a uhelného průmyslu	Jurij BOJKO (Strana Regionů)
Ministr pro mimořádné situace	Viktor Baloga (Jediné centrum)

3. Zahraničně-politická orientace

Na základě přijatého zákona o základech vnější a vnitřní politiky se Ukrajina navrácí k mnohovektorové zahraniční politice bývalého prezidenta Leonida Kučmy. Dosavadní kurz euroatlantické integrace je odmítnut a nahrazen úsilím o získání tzv. mimoblokového statutu. Nové vedení země zdůrazňuje, že základem zahraniční politiky je evropská integrace a strategické partnerství s Ruskou federací a Spojenými státy americkými.

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

- OSN
- Rada Evropy
- OBSE
- UNESCO
- Evropská a středomořská organizace ochrany rostlin
- Evropská konference o poštovní a telekomunikační administraci
- Evropská konference ministrů dopravy
- Evropská konference civilního letectví
- Evropská organizace nejvyšších kontrolních úřadů
- Evropská organizace satelitních telekomunikací
- Evropská banka pro obnovu a rozvoj
- Multilaterální agentura ochrany investic
- Wassenaarská dohoda o kontrole exportu konvenčních zbraní
- Celosvětová poštovní unie
- Světová energetická rada
- Světová meteorologická organizace
- Světová celní organizace
- Světová obchodní organizace (WTO) (od 16. 5. 2008)
- Světová organizace intelektuálního vlastnictví
- Světová zdravotnická organizace (WHO)
- Světová turistická organizace
- Sdružení nezávislých států (SNS)
- Jednotný ekonomický prostor
- GUUAM
- Dohoda k Energetické chartě
- Dunajská komise
- Smíšená komise ke Smlouvě o rybolovu ve vodách Dunaje
- Schůzka stran Montrealského protokolu o substancích znečišťujících ozón
- Komise pro ochranu mořského života Antarktidy
- Komise pro ochranu Černého moře od znečištění
- Konference smluvních stran Konvence o ochraně močálů
- Konference stran Vídeňské konvence o ochraně ozónové vrstvy
- Konference stran Konvence o ochraně biologické různorodosti
- Konference stran Rámcové konvence OSN pro změny klimatu
- Mezinárodní asociace pro kontrolu jakosti semen
- Mezinárodní asociace rozvoje
- Mezinárodní hydrologická organizace

- Mezinárodní elektrotechnická komise
- Mezinárodní kartografická asociace
- Mezinárodní komise pro vědecký výzkum Středozemního moře
- Mezinárodní mořská organizace
- Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních úřadů
- Mezinárodní organizace pro migraci
- Mezinárodní organizace pro standardizaci
- Mezinárodní organizace pro cukr
- Mezinárodní organizace pro metrologii
- Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry
- Interpol
- Mezinárodní organizace mořského satelitního spojení
- Mezinárodní organizace práce
- Mezinárodní organizace satelitního spojení - Intelsat
- Mezinárodní organizace satelitního spojení - Intersputnik
- Mezinárodní organizace civilního letectví
- Mezinárodní organizace civilní obrany
- Mezinárodní rada pro zrniny
- Mezinárodní finanční korporace
- Mezinárodní agentura pro atomovou energii
- Mezinárodní kancelář pro pěstování a výrobu vína
- Mezinárodní kancelář pro výstavy
- Mezinárodní epizootická kancelář
- Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj
- Mezinárodní měnový fond
- Mezinárodní úřad pro mořské dno
- Mezinárodní telekomunikační unie
- Mezinárodní unie pro ochranu nových druhů rostlin
- Mezinárodní centrum vědeckých a technických informací
- Sjednocený institut nukleárních výzkumů
- Organizace pro průmyslový rozvoj při OSN
- Organizace černomořské ekonomické spolupráce
- Organizace pro zákaz chemických zbraní
- Organizace pro rybolov v severozápadním Atlantiku
- Organizace národních metrologických orgánů států Evropy
- Organizace pro spolupráci železnic
- Stálý arbitrážní soud
- Světová asociace auto-magistrál
- Středoevropská iniciativa

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

Ukrajina se zúčastňuje všech mnohostranných smluv a dohod, ke kterým je zavázána z titulu členství v mezinárodních organizacích (viz oddíl 3.1.).

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

Dvoustranná smluvní základna je tvořena dokumenty sjednanými před a po vzniku dvou samostatných států – České republiky a Ukrajiny:

Po vzniku:

- Smlouva o přátelských vztazích a spolupráci mezi Českou republikou a Ukrajinou (platná od 25. 7. 1996)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o mezinárodní silniční dopravě (1. 7. 1997)
- Dohoda mezi Českou republikou a Ukrajinou o provádění plateb sociálního charakteru (30. 6. 1997)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o spolupráci v boji proti organizovanému zločinu, terorizmu a nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami (30. 6. 1997)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o letecké dopravě (1. 7. 1997)
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o podpoře a ochraně investic
- Protokol mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o dvoustranných smluvních vztazích mezi Českou republikou a Ukrajinou (17. 12. 1998)
- Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o právní pomoci v občanských věcech (platná od 8. 11. 2002)
- Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o sociálním zabezpečení (podepsaná 4. 7. 2001 v Kyjevě)
- Dohoda mezi vládou České republiky a Kabinetem ministrů Ukrajiny o ochraně utajovaných skutečností (podpis 14. 5. 2003, vstup v platnost 1. 12. 2004)
- Správní ujednání k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení (25. 6. 2003)
- Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství a vědy Ukrajiny o spolupráci v oblasti vzdělávání a vědy na léta 2003–2006 (15. 12. 2003)
- Dohoda mezi vládou České republiky a Kabinetem ministrů Ukrajiny o spolupráci v oblasti obranného průmyslu (17. 2. 2006)
- Dohoda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu mezi Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Ministerstvem kultury a turistiky Ukrajiny (17. 2. 2006)
- Problém sukcese do smluv z bývalého období řeší Protokol mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o dvoustranných smluvních vztazích mezi Českou republikou a Ukrajinou, který vstoupil v platnost 28. 2. 2000. Dokument má zásadní význam pro činnost a další tvorbu dvoustranné smluvní základny, protože v přílohách stanovuje, které smlouvy z období SSSR zůstávají zachovány a které smlouvy pozbývají platnosti dnem vstupu v platnost uvedeného Protokolu.

Smlouvy a dohody uzavřené před vznikem, které zůstávají v platnosti

- Ujednání o navázání diplomatických styků s dohodou o škrtnutí finančních závazků vzniklých z revoluce mezi Republikou Československou a Svazem sovětských socialistických republik sjednané výměnou nót (Ženeva, 9. 6. 1934)
- Dohoda o bezplatném předání sanatoria v Karlových Varech, náležícího Sovětskému svazu do vlastnictví Československého státu a o poskytování léčby sovětským občanům v sanatoriích v Karlových Varech (Praha, 23. 4. 1957)
- Dohoda mezi Československou republikou a SSSR o konečném vypořádání majetkových a finančních otázek, souvisejících se sjednocením Zakarpatské Ukrajiny s Ukrajinskou sovětskou socialistickou republikou (Moskva, 6. 7. 1957, účinnost od 8. 1. 1958)
- Protokol k Dohodě mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o konečném vypořádání majetkových a finančních otázek souvisejících se sjednocením Zakarpatské Ukrajiny s Ukrajinskou sovětskou socialistickou republikou (Moskva, 6. 7. 1957)

- Dohoda mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o vypořádání zbylých majetkových a finančních otázek vzniklých před 9. květnem 1945 (výměna nót 7. 5. a 13. 7. 1959, Moskva 13. 7. 1959)
- Dohoda o vzájemném uznávání úředních značek ručních palných sportovně - loveckých zbraní (Moskva, 21. 12. 1970)
- Konzulární úmluva mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik (Moskva, 27. 4. 1972)
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik o poskytnutí užívacích práv k pozemkům na výstavbu areálů sovětské školy v Praze a budov velvyslanectví CSSR v Moskvě (Praha, 11. 9. 1979)
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik o výměně školských areálů v Praze (Praha, 11. 9. 1979)
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik o spolupráci při osvojení jamburského naleziště zemního plynu, výstavbě dálkového plynovodu Jamburg – západní hranice SSSR a objektu Uralského plynárenského komplexu a s tím spojených dodávkách zemního plynu ze SSSR do ČSSR a Protokol k Dohodě (Moskva, 16. 12. 1985)
- Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Svazu Sovětských socialistických republik o vzájemném uznávání Typových osvědčení způsobilosti k leteckému provozu civilních letadel (Praha, 17. 4. 1991)
- Protokol k Dohodě mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik o spolupráci při osvojení jamburského naleziště zemního plynu, výstavbě dálkového plynovodu Jamburg – západní hranice SSSR a objektu Uralského plynárenského komplexu a s tím spojených dodávek zemního plynu ze SSSR do ČSSR z 16. 12. 1985 (Praha, 2. 8. 1991)

4. Ekonomická charakteristika země

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

V průběhu roku 2010 na Ukrajině došlo k určité stabilizaci a oživení ekonomické situace v porovnání s krizovým rokem 2009, což se projevilo především růstem HDP o 4,2%. Ekonomického růstu bylo dosaženo především díky růstu vnitřní poptávky, která se postupně od II. Q 2010 začala zvyšovat a částečně také díky vnější poptávce (především u produkce surovinových položek, chemického průmyslu a některé produkce strojírenského průmyslu). Pokud se týče nominální hodnoty HDP bylo dosaženo úrovně cca 1090 mld. hřiven (136,25 mld. USD), což je o cca 178 mld. UAH více než v roce 2009. Při hodnocení hospodářského růstu je zapotřebí vzít v úvahu také nízkou komparativní základnu roku 2009, kdy došlo ke snížení HDP o 15%.

Tempa růstu HDP v jednotlivých čtvrtletích roku 2010: 1.Q -4,9%, 2.Q - 5,9%, 3.Q. - 3,5%, 4.Q - 3%.

Průměrný kurs hřivny k USD za rok 2010 představoval 7,9356 a k Euru 10,5329.

V přepočtu na obyvatele dosáhl HDP v roce 2010 2267,-eur (cca 2992,- USD), což je o 480,- euro více než v roce 2009.

Výsledky jednotlivých odvětví (růst/pokles v % k předchozímu roku):

- zemědělství -1%
- maloobchod +7,6%
- zpracovatelský průmysl +13,9 %
- výroba elektrické energie +9,5 %
- stavebnictví - 5,4%
- strojírenství +36,1%
- těžební průmysl +3,7%
- hutnictví +11,7%
- chemický +26,6%
- lehký průmysl +8,9%
- průmysl +11,2%
- investice do základního kapitálu +1,0 %
- doprava (objem přepravy nákladů)+8,5%

Nízká zůstává i nadále úroveň přímých zahraničních investic na obyvatele (viz. příslušná kapitola), což v souhrnu odráželo rizikovitost místního prostředí, když se cca polovina ekonomiky nacházela v šedé zóně. Boj s korupcí a šedou ekonomikou, který byl sice ukrajinskou vládou deklarativně ohlašován, se ve svém důsledku ukázal jako velmi nesnadný úkol, protože existují pevné řetězce fungujících korupčních svazků a neprůhledné vlastnické vztahy v kontextu různých obchodních skupin vedených finančními oligarchy. Reálná skutečnost stavu ekonomiky ukázala navzdory určitému zlepšení i v roce 2010 deformovanou strukturu jejího hospodářství, ve které převažují kovy a výrobky z kovů, suroviny a paliva – tj. vesměs výrobky s nízkou přidanou hodnotou – které společně tvoří zhruba 60 % veškerého ukrajinského exportu.

Ekonomická politika Ukrajiny se v roce 2010 koncentrovala na stabilizaci, resp. korekci krizového vývoje z roku 2009. Byl vypracován program ekonomických reforem na období 2010-2014 včetně schválení tzv. národních investičních programů. Průběžně byly realizovány legislativní úpravy mj. přijetí zákona o plynu a rozpracování penzijní reformy. Bylo podepsáno memorandum s MMF o poskytnutí úvěrových prostředků ve výši 15 mld. USD na období 3 let, v rámci něhož byly v roce 2010 poskytnuty již dvě tranše. Nejvýznamnějšími faktory v hospodářské politice v roce 2010 bylo přijetí Daňového kodexu a vyhlášení administrativně-personální reformy na konci roku. V rámci refundace DPH byly realizovány

emise obligací. V oblasti vnějších ekonomických vztahů byla realizována politika sblížení s RF a dalšími zeměmi SNS.

Problémovými oblastmi bylo mj. další zvyšování státního dluhu a cen, zejména u základních potravin a komunálních poplatků, revitalizace bankovní-finančního sektoru a také v podstatě zamrzlý proces privatizace. Dalším kontroverzním krokem vlády bylo i přijetí vývozních kvót na obilí.

Rok 2011 by se měl stát dle záměru vlády dalším rokem stabilizace a realizace ekonomických reforem. S ohledem na obsluhu závazků země vyplývajících z vnější zadluženosti, rozsáhlé administrativně personální změny, zejména v ekonomických sektorech, předpokládaný růst cenové hladiny (zejména u energetických zdrojů, komunálních služeb a zvýšení spotřební daně), limitované možnosti sociální podpory založené ve státním rozpočtu, stagnaci reálných příjmů, jakož i možné negativní vlivy Daňového kodexu na příjmovou část rozpočtu lze očekávat určité prohloubení některých krizových momentů a některé problémy při realizaci ekonomické politiky v roce 2011. Očekává se pokračování v úsilí o deregulaci některých řídicích procesů.

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

	2006	2007	2008	2009	2010
HDP, růst/pokles(%)	7,1	7,3	2,1	- 15	4,2
HDP/ob. (€)***	1 938,6	2 199,7	2 743,1	1 787,0	2267,0
Inflace, roční růst (%)*	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1
Nezaměstnanost (%)**	2,7	2,3	3,0	1,9	2,0
Struktura HDP	2006	2007	2008	2009	2010
Průmysl (%)	25,49	31,0	32,5	23,3	25,7
Stavebnictví (%)	4,38	5,0	4,4	2,3	2,6
Zemědělství (%)	7,56	9,0	9,8	7,8	7,3
Služby (%)	32,38	55,0	53,3	66,6	64,4

*) Růst inflace v roce 2010 prakticky pohltil růst reálných mezd, které se oproti roku 2009 zvýšily o cca 9,8%, zatímco nominální mzdy se zvýšily o 17,5%. Průměrná mzda ke konci roku 2010 představovala 2239,- UAH. Metodika výpočtu tohoto ukazatele není zcela kompatibilní s mezinárodními standardy a některými odborníky je výše inflace v roce 2010 odhadována mezi 12-15%.

**) Ukazatel nezaměstnanosti je na Ukrajině poněkud zkreslen, obsahuje pouze množství oficiálně registrovaných, navíc vysoký podíl šedé zóny, která nepodléhá statistikám absorbuje značný počet pracovních míst včetně dočasných. Také metodika výpočtu tohoto ukazatele není plně kompatibilní s mezinárodními standardy. Podle některých odhadů dosahuje podíl šedé zóny na HDP země více než 50%. Ukazatel nezaměstnanosti v souladu s metodikou ILO by se pohyboval na úrovni cca 8 - 10%.

***) HDP/obyv. v dolarovém vyjádření činí cca 2947,- USD (v roce 2009 tento údaj reprezentoval cca 2500,-USD). Ukazatel HDP/obyv. v paritě kupní síly by představoval cca 6700,-USD, což Ukrajinu řadí cca na 108. místo na světě.

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

Struktura průmyslové výroby (%)	
---------------------------------	--

Průmysl	100 *)	100**)
Těžební průmysl	9,9	11,4
Zpracovatelský průmysl	75,6	71,2
Výroba a přenos elektrické energie, plynu, vody	14,5	17,4

*) údaje za rok 2009

***) údaje za rok 2010

Průmyslová výroba jako celek se za období roku 2010 zvýšila o 11 % oproti srovnatelnému období v roce 2009. Největšího růstu bylo dosaženo ve strojírenské, chemické, hutní výrobě a zpracovatelského průmyslu. Naopak nejmenšího růstu bylo dosaženo v těžebním průmyslu.

Za období 2010 činil index průmyslové výroby 111,0.

4.4. Stavebnictví

Celkové ekonomické oživení a relativní stabilizace vývoje po krizovém roce 2009 se projevila také v citlivém sektoru stavebnictví, kdy po strmém propadu došlo ke snížení stavební výroby v roce 2010 „pouze“ o 5,4% oproti srovnatelnému období roku 2009.

	2006	2007	2008	2009	2010
Tempo růstu (%)	9,9	11,6	-2,6	-48,2%	-5,4

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Vývoj zemědělství	
	Index růstu hrubé produkce (v % k předchozímu roku)
2006	98,9
2007	94,4
2008	121,1
2009	100,1
2010	99,0

	2006	2007	2008	2009	2010
Zemědělství	100	100	100	100	100
Rostlinná výroba	63,0	59,0	58,3	62,4	61
Živočišná výroba	37,0	41,0	41,7	37,6	39

4.6. Služby

V průběhu roku 2010 došlo ve sféře služeb k celkovému růstu o 2,9%. Ke konci roku 2010 dosáhl maloobchodní obrát výkonu 529,8 mld. UAH, což ve srovnatelných cenách činí 107,6% objemu dosaženého v roce 2009. Poštovní a komunikační služby se v roce 2010 zvýšily o 6,3% v porovnání s rokem 2009.

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Doprava

Rozloha Ukrajiny klade vysoké nároky na fungování dopravní infrastruktury. Střednědobá vládní koncepce rozvoje dopravního sektoru počítá s postupným zdokonalováním dopravní infrastruktury, zvyšováním bezpečnosti dopravy a zajištěním ochrany životního prostředí, integrací do evropského a světového dopravního systému. U jednotlivých druhů dopravy budou prioritní směry rozvoje založeny na níže popsaných principech.

V železniční dopravě bude kladen důraz na obnovu vozového parku, rozvoj telekomunikací, zavádění moderních technologií, rozšíření komplexu servisních služeb, organizování systému komplexní dopravní obsluhy s důrazem na zavádění kombinované přepravy a s tím souvisejících informačních a logistických technologií. Bude třeba přizpůsobit se mezinárodním dopravním koridorům a evropským standardům.

V silniční dopravě bude hlavní prioritou vytvoření rozvinuté silniční sítě. Současná silniční infrastruktura při porovnání s evropskými standardy podstatně zaostává. Zlepšení kvality bude závislé na státním financování, případně mezinárodních úvěrových programech provázaných s případnými možnostmi koncesí jednotlivých silničních a dálničních úseků. V roce 2005 byla dána do provozu dálnice (resp. vysokorychlostní silnice) Kyjev–Oděsa.

V letecké dopravě je prioritou vytvoření podmínek pro růst poptávky po vnitrostátních a mezinárodních leteckých spojích a kvalitní obsluhu přeletů ve vzdušném prostoru Ukrajiny. Ministerstvo dopravy Ukrajiny svými regulačními zásahy způsobilo výrazné snížení cen letenek na vnitrostátních linkách, čímž došlo k rapidnímu nárůstu poptávky po vnitrostátních přeletech. Pro další rozvoj bude rozhodující obnova letadlového parku, zavádění globálních satelitních systémů CNS/ATM a rozvoj mezinárodních a regionálních letišť (modernizace a výstavba vzletových a přistávacích drah, jejich osvětlení, navigační systémy, letištních hal apod.).

V oblasti námořní dopravy bude rozhodující roli hrát modernizace nákladních přístavů s cílem vytvoření ekonomicky výhodných podmínek pro zajištění zboží toků mezi evropskými a asijskými státy.

Rozsáhlé investice do oblasti dopravy jsou plánovány v souvislosti s pořádáním závěrečného turnaje fotbalového mistrovství Evropy EURO 2012. Má se jednat o rekonstrukce a výstavbu nových dálnic, silnic a letišť. Prakticky od počátku akcí provázejí organizační a jiné nedostatky.

Ukazatel celkového obrátu nákladů za rok 2010 dosáhl úrovně 404,5 mld. t/km, což zvýšení o 6,4% oproti roku 2009. Z toho přeprava nákladů po železnici se zvýšila o 11,1%, automobilová o 13,8%, letecká o 7,8%, naopak potrubní doprava se snížila o 2,4%. Celkový obrát osobní dopravy se v roce 2010 snížil o 0,2%.

Telekomunikace

Více než 80 % trhu místního a městského drátového telefonického spojení na Ukrajině kontroluje státní společnost „Ukrtelekom“, která poskytuje služby více než 9 milionům abonentů. Na meziměstské a mezinárodní úrovni poskytuje kromě Ukrtelekomu své služby ještě společnost „Utel“. Na konci roku 2010 byl zahájen proces privatizace společnosti Ukrtelekom, jehož konečná realizace byla přenesena na rok 2011 z důvodu nezbytnosti účetního ohodnocení příslušného balíku akcií. Jediným účastníkem privatizačního řízení byla dceřiná společnost rakouské společnosti EPIC.

Na trhu mobilních telefonických služeb si konkurují společnosti „UMC“ (GSM-900/1800 a NMT-450i), „Kievstar GSM“ (GSM-900/1800), „Golden Telecom“ (GSM-1800) a „WellCOM“ (GSM-900). Tyto společnosti alternativně pokrývají signálem zhruba 95 % území.

Celkově za rok 2010 došlo ke zvýšení poskytovaných poštovních a telekomunikačních služeb oproti roku 2009 o 6,3%.

Energetika

Energetika Ukrajiny podle ukazatele instalované kapacity (54 GW) zaujímá 12. místo na světě. Stát vlastní většinu podniků energetického sektoru a současně je hlavním akcionářem řady velkých průmyslových podniků, které jsou zároveň největšími spotřebiteli elektrické energie. Finanční toky v uvedeném odvětví neodpovídají tržní praxi v rozvinutých zemích především kvůli tarifní politice státu. Modernizace energetického sektoru na Ukrajině bude proto v nejbližší budoucnosti i nadále závislá na státem řízených programech a s tím souvisejícím vytváření finančních zdrojů. Významnou roli zde s největší pravděpodobností sehraje mezinárodní finanční instituce prostřednictvím různých úvěrových programů.

Ukrajinské hospodářství patří k energeticky nejnáročnějším na světě, když pro výrobu jednotky HDP Ukrajina spotřebovává dvakrát až třikrát více energie než země EU a tím se Ukrajina řadí k největším spotřebitelům elektrické energie v Evropě. Ve spotřebě primárních energií hraje neobvykle dominantní roli zemní plyn (přes 40% oproti cca polovině v zemích EU), jehož rozhodující část (80%) země dováží z Ruska, jež je jeho monopolním dodavatelem. Druhým největším zdrojem primární energie je uhlí, jehož má země šesté největší rezervy na světě (cca 25% podíl v primární spotřebě energie). Podíl uranu – cca 18% a ropy cca 12%, voda a další obnovitelné zdroje se na spotřebě primární energie podílí cca z 5%. Země je z 60% závislá na dovozech těchto zdrojů energie.

Ukrajina má strategický význam pro země Evropské unie, když přes její území proudí 80% plynu dováženého do zemí společenství z Ruska. Většina ropy dovážené do Česka, Slovenska a Maďarska proudí také přes Ukrajinu.

Celý sektor je mimořádně neefektivní, podinvestovaný a netransparentní. Stát velice chabě prosazuje svoje zájmy a nadále dotuje ceny plynu pro obyvatelstvo i vybrané průmyslové podniky. Energetická strategie na období do roku 2030 schválená vládou v březnu 2006 není uplatňována.

Rok 2010 se vyznačoval schválením kontroverzního dodatku ke smlouvě o dodávkách ruského zemního plynu, podle nějž byla s platností od 1.4. snížena jeho cena o 30% z ceny stanovované kvartálně, avšak maximálně 100 USD za 1000 m³ pro objem 30 bcm v roce 2010 a 40 bcm v letech příštích. Ostatní ustanovení smlouvy z 19.ledna 2009 včetně principu take or pay zůstávají nezměněny. Výměnou za levnější plyn podepsali prezidenti dohodu o prodloužení Smlouvy o statusu a pobytu Černomořské flotily RF, formálně však oba dokumenty spolu nesouvisí. Nové vedení země prezidenta Janukovyče smlouvu prohlašovalo za velký úspěch, přesto však zůstávají ceny zemního plynu pro ukrajinské odběratele nejvyšší v Evropě.

Objemy těžby i tranzitu plynu i ropy v roce 2010 v porovnání s rokem předchozím dále poklesly vyjma tranzitu ruského zemního plynu.

Legislativní rámec

Jakožto podmínka pro vstup Ukrajiny do Evropského energetického společenství byl přijat zákon o trhu s plynem. Prezident jej podepsal 8.7. 2010 a tento zákon předpokládá mimo jiné rozdělení státního podniku Naftohaz. Tento krok je obsažen i v plánu modernizace ukrajinské ekonomiky do roku 2014, který byl schválen v červnu a vyjma jaderných a vodních elektráren předpokládá i privatizaci celého energetického sektoru.

Ropa

Těžba ropy a plynového kondenzátu v Ukrajině za rok 2010 poklesla o 10,3% (v roce 2009 o 6,8%) na 3,545 mln tun. Státní holding Naftohaz vytěžil 3 251,2 mln tun, což je o 10,7% méně než v roce 2009. Domácí těžba pokryla 23,3 procenta spotřeby ukrajinských rafinérií.

Ve srovnání s rokem 2009 země v roce 2010 zvýšila o 2,7% dovoz ropy na 7,62 milionu tun, přičemž 60% bylo dovezeno z Ruska.

Ukrajina disponuje rozvinutým systémem ropovodů, jehož délka činí 4,7 tisíc km. S kapacitou 114 milionů tun na vstupu a necelých 56 milionů tun na výstupu. Nedostatečná je kapacita zásobníků ropy, která nyní činí pouze jeden milion tun. Tranzitní ropovody spravuje akciová společnost Ukrtransnafta, jejíž většinovým vlastníkem je stát. Infrastruktura je značně zastaralá a vyžaduje modernizaci.

Zatímco v roce 1991 bylo systémem přepraveno 51,8 milionů tun pro ukrajinské rafinerie a 43,1 milionů tun činil tranzit, v roce 2008 tyto údaje klesly na 8,2 respektive 32,8. V roce 2010 bylo do zemí EU (Slovensko, Maďarsko a Česko) transitoováno o 30,8% méně než v roce 2009 v objemu 20,14 mln. tun.

Ropovod Oděsa-Brody s kapacitou 14 milionů tun/rok zůstal pracovat v reversním režimu, byla však provedena příprava pro jeho využití pro transit ropy z Oděsy do běloruského Mozyru na základě dohody podepsané dne 12.7. s Běloruskem.

Kapacita ukrajinských rafinerií byla v roce 2010 využita pouze z 20,6% (oproti 21,4% v roce 2009). Výroba benzínů poklesla ve srovnání s rokem 2009 o 8,7%, dieselu o 2,8% a mazutu o 4%.

Plyn

Státní monopol Naftohaz v roce 2010 prodal 46,05 bcm (miliard metrů krychlových) zemního plynu, z čehož 15,1 bcm spotřebovaly průmyslové podniky, 0,78 bcm bylo využito pro výrobu elektrické energie, 11,79 bcm spotřebovaly podniky komunální tepelné energetiky a 17,3 bcm obyvatelstvo. Velkým problémem zůstávají dluhy za dodávky plynu, které ke konci roku 2010 dosáhly 9,2 mld UAH (6,3 mld UAH ke konci roku 2009). Největšími dlužníky jsou podniky komunální tepelné energetiky.

Těžba plynu v zemi v porovnání s rokem 2009 poklesla o 5,3% a činila 20,54 bcm, z čehož podniky státního holdingu Naftohaz vytěžily 18,324 bcm.

Ukrajina disponuje rozvinutou infrastrukturou pro tranzit a skladování zemního plynu. Z celkové délky 38,2 tis. km plynovodů je 14 tisíc o průměru 1020-1420 mm. Kapacita na vstupu je 288 bcm za rok a na výstupu 178,5 bcm. Maximální kapacita tranzitu do zemí střední a západní Evropy je 142 bcm za rok. Celkem 13 podzemních zásobníků má kapacitu 34,5 bcm a maximální objem odčerpávání 250 milionů m³ za den při jejich plném zaplnění.

Tranzit plynu v roce 2010 vzrostl o 2,9% na 98,6 bcm (oproti roku 2009, kdy poklesl o více než 20% a činil 95,2 bcm).

Elektroenergetika

Výroba elektřiny v roce 2010 oproti předchozímu roku (kdy zaznamenala propad o 9,8%) vzrostla a dosáhla 187,91 mln kWh, na čemž se 47,4% podílely jaderné elektrárny, 43,7% tepelné elektrárny a 6,9% vodní elektrárny. Kapacita jaderných elektráren byla využita z 73,6%, což je o 5,2% více než za rok 2009.

V roce 2010 země vyvezla 4 218,1 mln. kWh elektrické energie, což je o 2,7% více než v roce 2009, kdy export elektřiny zaznamenal propad o celých 49,2%. Většina exportu již nesměřovala do zemí EU jako v roce 2009, ale do Běloruska (69,7%). Do Maďarska Ukrajina vyvezla 14,4%, na Slovensko 11,9%, do Ruska 1,9%, do Rumunska 1,5% a do Moldavska 0,6%.

Jaderná energetika

V Ukrajině jsou v provozu čtyři jaderné elektrárny s celkem 15 bloky. S instalovaným výkonem 13,8 mln kW je země na osmém místě ve světě a 4-5 místě v Evropě. Všechny spravuje státní podnik Enerhoatom[®].

Státní provozovatel jaderných elektráren v Ukrajině Energoatom podepsal 1.6.2010 smlouvu o dodávkách paliva pro zdejší JE od roku 2011, přičemž podmínky nebyly zveřejněny. Smlouvu o spolupráci při výstavbě třetího a čtvrtého bloku Chmelnycké JE podepsal ministr energetiky Bojko s generálním ředitelem ruského Rosatomu Kirijenkem 9.6. 2010.

Obnovitelné zdroje energie

Kromě stále rozšířeného individuálního vytápění dřevem na vesnicích nehrají v Ukrajině obnovitelné zdroje energie zatím velkou roli. Nárůst zaznamenává využití větrné energie, z níž bylo vyrobeno v roce 2010 5,4 mln kWh.

Česko-ukrajinská spolupráce v oblasti energetiky

Ve dnech 30. listopadu až 3. prosince 2011 jednala v Kyjevě v rámci Mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a obchodní spolupráci mezi ČR a Ukrajinou na svém prvním společném jednání pracovní skupina expertů pro energetiku. Jednání se zúčastnili i představitelé podnikatelské sféry.

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

V oblasti poskytované rozvojové pomoci Ukrajině jsou hlavními donory USA, SRN, Nizozemsko, Francie, Japonsko a Kanada. Ukrajina definovala několik prioritních směrů přijímané rozvojové pomoci, jež jsou rozděleny podle níže uvedeného systému. V souvislosti s dalšími politickými změnami jsou však možné i změny v prioritách.

I. Funkční priority

- Podpora institucionální a administrativní reformy (USA, EU-Tacis, Kanada, SRN, Velká Británie, EBRD, Švédsko, OSN)
- Integrovaní procesy (SRN, Japonsko, Tacis, IBRD)
- Privatizace (USA, Tacis, SRN, Velká Británie, IBRD)
- Rozvoj malého a středního podnikání (Tacis, Kanada, USA, SRN, Nizozemsko, Velká Británie, Švédsko, IBRD, EBRD, OSN)
- Stimulování investic (USA, Itálie, Nizozemsko, OECD, Dánsko)
- Rozvoj občanské společnosti, nevládních organizací (USA, Tacis, Velká Británie, IBRD, OSN)

II. Sektorové priority

- Bankovníctví a finanční infrastruktura (USA, Japonsko, Tacis, Velká Británie, Švýcarsko)
- Energetika (Tacis, USA, Dánsko, Nizozemsko)
- Jaderná energetika – jaderná bezpečnost (USA, Tacis, EBRD, OSN-MAAE)
- Zemědělství (USA, Tacis, Velká Británie, IBRD)

-
- Sociální ochrana (Švédsko, IBRD, Tacis, Velká Británie, USA, OSN-AIDS)
 - Ochrana zdraví (Japonsko, USA, IBRD, OSN-AIDS, Tacis)
 - Obchodní legislativa (USA)
 - Zamezování korupce (IBRD, USA)
 - Životní prostředí (Kanada, Nizozemsko, Dánsko, USA)
 - Místní samospráva (USA, Švédsko, Velká Británie)
 - Kultura (Japonsko)

Celková suma finančních prostředků, které byly donorskými státy použity při realizaci projektů rozvojové pomoci Ukrajině, převyšuje částku 5 miliard USD.

5. Finanční a daňový sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	2006	2007	2008	2009	2010*)
Příjmy	133,5	165,9	149,2	225,3	240,6
Výdaje	137,1	174,2	143,1	242,4	303,6
Bilance	-3,6	-8,3	5,7	- 19,9	- 63,0

Ukazatel deficitu státního rozpočtu a jeho úroveň je poněkud zkreslena z důvodu zadluženosti v oblasti DPH a s tím spojené emise obligací, dluhu společnosti Naftogaz, rekapitalizace bankovního sektoru, monetizace tzv. zvláštních práv čerpání (SDR) MMF apod. Oficiálně vykazovaná úroveň deficitu státního rozpočtu se pohybuje okolo 5% HDP, faktická pak dle expertních odhadů dosahuje až 10% úrovně HDP.

*) jedná se o státní rozpočet bez místních rozpočtů. V případě tzv. konsolidovaného rozpočtu (státní + místní rozpočty) činily celkové příjmy 314,3 mld. UAH a výdaje 377,9 mld. UAH s vykázaným deficitem 63,6 mld. UAH.

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

	2006	2007	2008	2009	2010
Běžný účet (mil. USD)*)	-1 617	-5 272	-12933	-1940	- 2 600
Finanční účet (mil.USD)	3 929	15 127	9 519	-11 787	7 700
Devizové rezervy (mld. \$)	19,4	32,5	28,1	23,6	34,0

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

	2006	2007	2008	2009	2010
zadluženost (mld.USD)**	12,7	13,9	18,6	37,7	54,3
Dluhová služba (%)	17,3	18,0	25,9	5,7	12,8

*) deficit běžného účtu platební bilance představoval v roce 2010 cca 2% HDP, tj. mírné zvýšení oproti roku 2009, a to v důsledku obnovy vnitřní poptávky, resp. zvýšení importu. Celkový účet platební

bilance Ukrajiny v roce 2010 dosáhl kladného salda ve výši 5,1 mld. USD, což bylo ovlivněno především přílivem úvěrových prostředků od MMF aj.

***) Zde je nutno upozornit na skutečnost, že uvedená statistika zachycuje pouze vnější a vnitřní státní a garantovaný dluh, který nezahrnuje dluhy bank a soukromých firem. Tento dluh se oproti roku 2009 zvýšil o 36,4% a dosáhl podílu na HDP cca 40% (oproti roku 2009 zvýšení o 7%). Celkový ukrajinský dluh (včetně firemních a bankovních dluhů) pak dosahuje částku, která převyšuje roční objem HDP. Vnější státní dluh představoval na celkovém státním dluhu podíl 41,9% z uvedené částky 54,3 mld. USD, resp. 22,8 mld. USD. Tento dluh byl ovlivněn úvěrem od MMF, emisí eurobondů a komerčními půjčkami od ruské VTB banky. Garantovaný vnitřní státní dluh se naopak v porovnání s rokem 2009 snížil o 1,4%.

Ve vztahu k ČR zůstává nesplacený ukrajinský dluh ve výši cca 1,247 mld. m³ zemního plynu. Pohledávka ČR vůči Ukrajině se váže k tzv. Jamburským dohodám uzavřeným v roce 1985 mezi ČSSR a SSSR, na jejichž základě realizovala ČSSR (a následně ČSFR a ČR) výstavbu zařízení plynárenského průmyslu na území bývalého SSSR. Ukrajinský dluh z období 1992–1995 měl být splacen dodávkami plynu. Jednání o splacení dluhu dosud neskončila. Se zatím posledním návrhem na řešení této otázky přišla česká strana 27. – 29.9. 2010 na jednání expertů v Kyjevě. V současné době se očekává stanovisko ukrajinské strany k uvedeným návrhům.

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní systém lze charakterizovat jako dvouúrovňový a zahrnuje Národní banku Ukrajiny (NBU) a 195 registrovaných bank s licenci, z čehož bylo ke konci roku 2010 fakticky činných 176. Počet bank s podílem zahraničního kapitálu dosáhl 53 a bank se 100% zahraniční kapitálovou účastí 20.

Vlastněny státem jsou dvě banky, a to Oščadnyjbank (Státní spořitelna) a Děržavnyj export–import bank (Ukreximbank). V současné době jsou cca dvě pětiny bankovního systému vlastněny zahraničním kapitálem (39,3%). V roce 2010 se 18 bankovních ústavů nacházelo v likvidaci a ve 4 se realizuje dočasná správa (Nadra, Rodovid, PAT KB SKB – Odesa, Dialogbank Dněpropetrovsk).

V roce 2010 v bankovním systému přetrvávaly problémy z krizového roku 2009. Dále probíhal proces rekapitalizace bank, v některých bankovních domech byla zavedena dočasná správa a ve většině bank probíhá audit s cílem ozdravení bankovního sektoru. Zvýšil se počet bank v likvidaci a došlo i k určitému zvýšení podílu zahraničního kapitálu v bankách na Ukrajině (viz výše). Na druhé straně se poněkud obnovila důvěra střadatelů v bankovní sektor, což se projevilo určitým nárůstem vkladů (u fyzických osob až o 29% oproti roku 2009). Současně vzrostla oproti roku 2009 i úvěrová aktivita bank. Objemy úvěrových prostředků se zvýšily v meziročním porovnání o cca 6%. Podíl problémových úvěrů zůstává oficiálně na 11,9%, což v absolutním vyjádření reprezentuje cca 90 mld. UAH (tj. o 30% méně než ke konci roku 2009). Podle některých údajů však dosahuje podíl problémových úvěrů až 30–50%. Problémem zůstává i neefektivní hospodaření a ztrátovost bank, a to i navzdory tomu, že některé banky v roce 2010 dosáhly zisku (např. Privatbank). Roční přírůstek vlastního kapitálu v bankovní sféře představoval v roce 2010 23%. Celkově však celá bankovní soustava nedosáhla předkrizového vývoje.

V průběhu roku 2011 byla také mj. diskutována možnost event. zrušení tzv. úvěrových družstev, jejichž počet dosáhl cca 700.

Mezi největší banky v roce 2010 patřily: Privatbank, Ukreximbank, Oschadbank, Raiffeisen Bank Aval, Ukrsibbank, OTP bank, Alfabank, VTB Bank.

5.5. Daňový systém

Daňový systém v posledních letech prodělává permanentní změny, jejichž důsledkem je mj. zvyšování daňové základny, velká administrativní náročnost zpracování daňové agendy a možnost různé interpretace daňových předpisů. Tato tendence se plně projevila v závěru roku 2010, kdy byl přijat nový Daňový kodex.

Základní daně a poplatky platné pro rok 2010 byly následující:

- daň z přidané hodnoty ve výši 20 % – za podmínky překročení výše obrátu 300,- tis. UAH za rok

- daň právnických osob ve výši 25 %;
- daň fyzických osob jednotná daň 15 % (pro daňové nerezidenty je to 30 %)
- Daň pro vlastníky dopravních prostředků
- Pozemková daň
- Komunální daň
- Místní daně a poplatky

Některé změny obsažené v Daňovém kodexu platného od 1.1. 2011 a postupně od dalších termínů:

- Daně ze zisku platné od 1.4. 2011 (postupné snížení sazby od 23% od 1.4. 2011 až do 16% od 1.1. 2014, 0% sazba od 1.4. 2011 do 1.1. 2016 uplatněná k jednotlivým daňovým poplatníkům , kteří odpovídají příslušným kritériím).
- DPH, sazba 20% do 1.1. 2014 a 17% od 1.1. 2014
- Daň fyzických osob (jednotná daň 15% se mění na 17% pro příjmy převyšující desetinásobek minimální mzdy)
- Od. 1.12 se zavádí daň z nemovitostí
- Zavádí se tzv. automatická refundace DPH za podmínky splnění určitých kritérií

Daňový kodex přináší i některé změny v návaznosti na smlouvu o zamezení dvojího zdanění, s nimiž se mohou čeští podnikatelé při podnikání na Ukrajině setkat. To se týká například ustanovení o tzv. stálé provozovně, dividend, úroků, licenčních poplatků a příjmů ze závislé činnosti.

Celý dokument byl publikován na oficiálních stránkách Nejvyšší Rady Ukrajiny – Golos Ukrajiny ze dne 4.12. 2010.

Kompletní popis stavu platného ukrajinského daňového systému platného v tomto roce je možné najít na www.rada.gov.ua/laws/pavo/new/orgvld.html – stručné výtahy v angličtině, celkové znění v ukrajinštině. Základní informace o formách podnikání na Ukrajině v češtině také www.peterkapartners.cz , daňová a účetní problematika na adrese www.accace.eu .

6. Zahraniční obchod země

6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

	2006	2007	2008	2009	2010
Vývoz	38,4	64,0	85,6	39,7	51,4
Dovoz	45,0	71,9	100,1	45,4	60,7
Obrat	83,4	135,9	185,7	85,1	112,1
Saldo obchodní bilance	-6,7	-7,9	-14,5	- 5,7	- 9,3

Obrat zahraničního obchodu Ukrajiny v roce 2010 se pod vlivem určitého oživení ekonomiky a dosaženého hospodářského růstu zvýšil v porovnání s předchozím rokem o 31,7%. (z toho export dosáhl zvýšení o 29,6% a import o 33,7%). Saldo obchodní bilance dosáhlo záporné sumy v objemu 9,3 mld. USD (6,8 % HDP). Podíl exportu na HDP země se tak oproti roku 2009 zvýšil o cca 3% na cca 38% v roce 2010 (v dolarovém vyjádření). Koeficient pokrytí dovozu vývozem se oproti roku 2009 mírně snížil, a to z 0,87 v roce 2009 na 0,85 v roce 2010. Určitým problémem v oblasti zahraničního obchodu tak již delší dobu zůstávají potřeba efektivního zvýšení exportu a restrukturalizace obchodní výměny se zahraničím.

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Ukrajina obchoduje se 217 zeměmi světa. Největším obchodním partnerem Ukrajiny co do objemu obratu byly v roce 2010 země SNS s podílem cca 40%% v čele s Ruskem (31,7%). Na dalších místech pak byly evropské země s podílem cca 30% a země Asie s podílem cca 21%.

V exportu zaujala vedoucí postavení skupina zemí SNS s podílem 36,4% (z toho Rusko 26,1%), evropské země s podílem 26,9% (z toho EU 25,4%), Asie s podílem 26,7% (z toho Čína 2,5%), africké země – 5,9% a země amerického kontinentu – 3,9%, Austrálie a Oceánie – 0,1%.

V dovozu byly největšími partnery země SNS (44%, z toho Rusko 37%), evropské země 32,9% (z toho země EU – 31,4%), Asie – 16,5% (z toho Čína 7,8%), země amerického kontinentu 4,7%, Afrika 1,4%, Austrálie a Oceánie 0,4%.

Pro teritoriální strukturu zahraničního obchodu Ukrajiny v roce 2010 byla charakteristická tendence dalšího posilování vztahů se zeměmi SNS včetně Ruska na úkor EU a ostatních zemí. Zvýšil se i podíl asijských zemí včetně Číny.

6.3. Komoditní struktura

Komoditní struktura v roce 2010 vykazovala následující parametry. Podíl exportu nebarevných kovů a výrobků z nich činil 33,7 %, nerostných surovin 13,1 %, produkce strojů a zařízení 11%, produkce rostlinného původu 7,7%, chemické výrobky 6,8%.

Ve struktuře dovozu tvořily tradičně největší zbožovou položku energetické suroviny a paliva – 34,8% (z toho nafta a plyn cca 32%) dále dodávky mechanického a elektrického zařízení – 13,4%, produkce chemického průmyslu – 10,6%, kovy a výrobky z kovů 6,8%.

V oblasti vývozu tzv. speciálu došlo v roce 2010 k cca 20% nárůstu, přičemž 49% bylo určeno zákazníkům v asijských zemích, 23% v zemích SNS a 18% v Africe

6.4. Dovošní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

Státní politika regulace dovozu zboží na Ukrajinu se odvíjí z principu podpory domácího výrobce. V rámci existující legislativní základny je tato politika úzce spojena s dodržováním závazků mezinárodních finančních organizací (MMF, IBRD, EU), jež jsou zakotveny v memorandech (především z hlediska podmínek poskytování zahraničních úvěrů) o ekonomické politice ukrajinské vlády. Tyto dokumenty určují vládní politiku v oblasti dovozu zboží po dobu přijímání finanční pomoci od výše zmíněných organizací, přičemž rovněž vycházejí ze závazků Ukrajiny vyplývajících z dohod o volném obchodu podepsaných se státy SNS a s pobaltskými státy, a z dočasné Dohody o obchodu a Dohody o partnerství a spolupráci s EU. Současně jako člen WTO (od r. 2008) musí Ukrajina dodržovat příslušná pravidla mezinárodního obchodu.

Celní hodnota zboží se stanovuje v souladu s mezinárodními standardy připočítáním ke kontraktní ceně nakupovaného zboží dopravních nákladů mezi hraničním přechodem a místem doručení zboží. U vybraných druhů zboží, na něž se vztahuje spotřební daň, je uplatňován systém indikativních minimálních cen. V této oblasti se stále vyskytují problémy, které jsou předmětem oprávněné kritiky ze strany zahraničních (včetně českých) firem.

Doposud v některých případech dochází k úmyslnému snižování smluvních cen u zboží vyváženého z Ukrajiny. V důsledku toho se část devizových tržeb dostává na účty firem zaregistrovaných mimo území Ukrajiny ve svobodných ekonomických zónách.

Konkrétní celní sazby lze vyhledat na adrese www.gov.ua, v položce Soubor zákonů a podpoložce Mytnij tarif.

Dovoz zboží na Ukrajinu je převážně zatížen následujícími cly a daněmi.

dovošní clo

Zboží dovážené na Ukrajinu je obvykle zatíženo dovošním clem, spotřební daní a DPH. Zmíněné odvody nejsou u vybraných položek aplikovány při dočasném dovozu, reexportu a tranzitu zboží. Ukrajina podepsala dohody s některými státy umožňující výjimky z vybraných dovošních sazeb. Některé procedury související s režimem reexportu jsou zvláště obtížné s cílem eliminovat možné zneužití daného režimu.

Ukrajina používá tyto druhy celních sazeb:

- ad valorem – v procentech z celní hodnoty zboží,
- specifické – fixní sazba v EUR za jednotku zboží (litr, kilogram, ks apod.),
- kombinované – ad valorem za podmínky minimální specifické sazby.

Celní sazby na dovážené zboží se nachází ve škále od 0 % například u mléčných výrobků z vybraných prioritních dovošních zemí až po 100 % například u zlatnické produkce. Clo na dovážené zboží se obvykle platí v domácí měně a je splatné při proclení zboží. Dovážené zboží určené k investování do společných podniků nepodléhá clo.

spotřební daň

Spotřební daň na určité druhy dováženého zboží je stanovena v rozsahu od 5 do 35 %. Do seznamu zboží, podléhajícího spotřební dani spadají především alkohol, tabákové výrobky a osobní automobily. V případě dovozu zboží podléhajícího spotřební dani musí dovozce vyplnit předběžnou deklaraci a předem zaplatit odpovídající peněžní obnos (clo + spotřební daň + DPH). Celními orgány náležitě potvrzena zmíněná deklarace slouží jako podklad k vstupu předmětného zboží na celní území Ukrajiny.

DPH

Daní z přidané hodnoty ve výši 20 % je zatížena převážná část dováženého zboží. Od DPH jsou osvobozeni léky, lékařské pomůcky a některé další zboží.

Certifikace

Zvláštní kapitolou je nejvýznamnější technická překážka dovozu zboží na Ukrajinu, což je certifikace značného množství zbožových položek. Hlavním kontrolním orgánem, který provádí kontrolu nad dodržováním pravidel certifikace zboží, na které se certifikace vztahuje je Státní výbor technické regulace a spotřebitelské politiky Ukrajiny. Jeho činnost by měla být v souladu s mezinárodními normami, především v souladu s Dohodou o technických bariérách v obchodu WTO.

Ze strany mezinárodních organizací je vyvíjen na Ukrajinu tlak vytvářet stejnou úroveň technických požadavků na kvalitu dováženého zboží, jako je tomu ve vztahu k domácím výrobcům. Problém certifikace rovněž souvisí se zatím malou ochotou ukrajinské strany přijímat certifikáty vydávané zahraničními zkušebními

Státní výbor technické regulace a spotřebitelské politiky Ukrajiny definuje seznam zboží, k jehož dovozu je nutná certifikace. Produkt může být certifikován na základě prověrky samotného dováženého zboží, nebo prostřednictvím inspekce přímo ve výrobním závodě (certifikáty na 3 roky). Zahraniční certifikáty Ukrajina uznává jenom v mezích mezinárodních smluv, které podepsala, nebo ke kterým se připojila. Konkrétní certifikáty platí jenom pro konkrétní dovozce, tj. dva odlišní dovozci nemohou používat certifikát na stejné zboží. Zahraniční dovozci hodnotí certifikační procedury jako složité, nepřehledné a nepřiměřeně nákladné.

V souladu se zákonem o zahraničně obchodní činnosti nesmí být sanitární a fytosanitární opatření a s tím související procedury uplatňovány s cílem vytváření netarifních bariér na dovoz zboží. Informace o zavádění nových sanitárních a fytosanitárních opatření při dovozu musí odpovídající orgány oficiálně zveřejňovat nejméně šedesát dnů před jejich vstoupením v platnost.

Exportní omezení jsou uplatňována formou vývozních cel, kvót a licencí. Na vybrané druhy vyváženého zboží Ministerstvo ekonomiky Ukrajiny stanovuje minimální indikativní ceny na zboží vyvážené do konkrétních států, nebo regionálních uskupení.

6.5. Ochrana domácího trhu

Problematika ochrany domácího výrobce je upravena především Zákonem Ukrajiny ze dne 22. 12. 1998 č.332-XIV „O zavedení zvláštních opatření týkajících se dovozu na Ukrajinu“. Licence a kvóty mohou být zaváděny v případech stanovených v Zákoně o zahraniční ekonomické činnosti nebo rozhodnutím Kabinetu ministrů, a to např. v případech prudkého zhoršení bilance zahraničního obchodu nebo v případě odvetných opatření na diskriminační omezení ze strany jiných států, a to v souladu s mezinárodními dohodami, které Ukrajina podepisuje, nebo ke kterým se připojuje. Existuje několik druhů dovozních (vývozních) licencí, přičemž na každý druh zboží může být aplikován maximálně jeden druh licence:

- generální
- jednorázová (individuální)
- otevřená (individuální)
- antidumpingová (individuální)
- kompenzační (individuální)
- speciální (individuální)

Kvóty se uplatňují formou stanovení režimu vydávání individuálních licencí. Na Ukrajině existuje následující systém kvót, přičemž na každý druh zboží může být aplikována jenom jedna kvóta:

- globální
- skupinové

- individuální
- antidumpingové
- kompenzační
- speciální

Licence vydává Ministerstvo ekonomiky a některé místní administrace (Krym, Kyjev, Sevastopol). Licence na převody devizových prostředků mezi subjekty zahraničního obchodu s cílem investování a/nebo úvěrování vydává Národní banka Ukrajiny.

Ukrajinská legislativa považuje při uskutečňování zahraničně obchodních operací za nekalou konkurenci zejména:

- uskutečňování dumpingových dovozů, proti nimž se zavádějí antidumpingová opatření,
- uskutečňování subvencovaných dovozů, proti nimž se zavádějí vyrovnávací (kompenzační) opatření,
- uskutečňování jiných operací, jež se mohou považovat za formy nekalé konkurence.

Podle výsledků antidumpingového, antisubvenčního případně speciálního šetření jsou přijímána odpovídající řešení o zavedení antidumpingových, vyrovnávacích, případně speciálních opatření, proti nimž je možné se odvolat zpravidla v měsíční lhůtě od momentu zavedení odpovídajícího opatření.

Pro rok 2011 schválil Kabinet ministrů seznam výrobků (zboží), pro jehož dovoz/vývoz je podmíněn licencí nebo omezen kvótami. Příslušné rozhodnutí bylo vydáno 22. prosince 2010 pod č. 1183.

Ukrajina tak i nadále zůstává spolu s Běloruskem a Čínou na předních příčkách žebříčku zemí s nejvyšší mírou protekcionismu.

6.6. Zóny volného obchodu

Celkově od počátku roku 1996 bylo na Ukrajině vytvořeno 21 bezcelních a zvláštních ekonomických zón. Každá zóna byla vytvořena a fungovala na základě zvláštního zákona. Místní a zahraniční investoři mohli v uvedených zónách využívat daňových, celních a jiných finančních úlev. V souvislosti s přijetím zákona o státním rozpočtu na rok 2005 byly s platností od 1. 4. 2005 zrušeny některé úlevy v těchto oblastech.

V současné době nefungují žádné zvláštní ekonomické zóny. V roce 2010 byl předložen ke schválení Návrh zákona o tzv. obchodním rozvoji v některých zónách, který by měl nahradit původní zákon. Návrh zákona Však doposud nebyl schválen.

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

7.1. Smluvní základna

V souvislosti se vstupem ČR do EU byl režim vzájemného zahraničního obchodu mezi ČR a Ukrajinou podřízen Dohodě o partnerství a spolupráci mezi EU a Ukrajinou (Partnership and Cooperation Agreement – PCA). Zároveň byla ukončena platnost dosavadní Dohody mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o obchodně ekonomických vztazích a vědeckotechnické spolupráci. Dne 16. 4. 2004 byla v Kyjevě podepsána Dohoda mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o ekonomické, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci, která vytyčuje základní směry a odvětví vzájemné spolupráce (neupravuje ovšem obchodní režim).

Za účelem naplňování úkolů stanovených dohodou měla být v průběhu roku 2005 konstituována Smíšená komise pro ekonomickou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci. V souvislosti s častými změnami vlád se však zdržel legislativní proces schvalování Dohody a ta byla schválena ukrajinským parlamentem teprve v březnu roku 2006. První zasedání znovu obnovené Smíšené komise se konalo ve dnech 19.–20. března 2007 v Kyjevě, druhé pak ve druhém čtvrtletí roku 2008 v Praze. 3. zasedání Smíšené komise proběhlo ve dnech 17.–18. 9. 2009 v Kyjevě, v jejímž průběhu byly podepsány příslušné dohody (protokoly) o spolupráci. 4. zasedání Smíšené komise proběhlo v Praze ve dnech 23.–24.9. 2010.

Další smluvní dokumenty vztahující se k oblasti obchodně-ekonomické spolupráce mezi ČR a Ukrajinou:

- Smlouva o partnerských vztazích a spolupráci (podepsána prezidenty obou států v dubnu 1995 v Praze),
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o spolupráci v oblasti veterinární, Praha, 28. 1. 1997,
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o spolupráci na úseku karantény a ochrany rostlin, Praha, 28. 1. 1997,
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajinou o vzájemné pomoci v celních otázkách, Praha, 19. 3. 1997,
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o mezinárodní silniční dopravě, Kyjev, 1. 7. 1997,
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňových úniků v oboru daní z příjmů a majetku, Kyjev, 30. 6. 1997,
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o letecké dopravě, Kyjev, 1. 7. 1997,
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o podmínkách dokončení realizace po 1. lednu 1992 na území Ukrajiny „Dohody mezi vládou ČSSR a vládou SSSR o spolupráci při osvojení jamburského naleziště plynu, výstavbě dálkového plynovodu Jamburg – západní hranice SSSR a objektů Uralského plynárenského komplexu a s tím spojených dodávkách zemního plynu ze SSSR do ČSSR“ ze 16. prosince 1985, Kyjev, 30. 6. 1997,
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o spolupráci v oblasti jaderné energetiky a jaderného průmyslu, Kyjev, 30. 6. 1997,
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o spolupráci v boji proti organizovanému zločinu, terorismu a nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami, Kyjev, 30. 6. 1997,
- Dohoda mezi vládou ČR, RF, SR a Ukrajinou o spolupráci v oblasti přepravy jaderných materiálů mezi ČR a RF přes území SR a území Ukrajiny,
- Protokol o poskytování úvěrů na financování vývozu zboží a služeb z České republiky na Ukrajinu,
- Dohoda mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o ekonomické, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci., 16. 3. 2006.
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o podpoře a ochraně investic (7. 3. 1994, renegociována 17. 9. 2008)
- Dohoda o spolupráci mezi Úřadem pro standardizaci, metrologii a zkušebnictví ČR a Státním výborem Ukrajiny pro technickou regulaci a spotřebitelskou politiku (Kyjev 17. 9. 2009)

- Protokol mezi Statistickým úřadem ČR, Generálním ředitelstvím cel ČR, Státní celní službou Ukrajiny a Státním výborem Ukrajiny pro statistiku o spolupráci v oblasti výměny celních a statistických informací (Kyjev, 17. 9. 2009)

7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

Hospodářské a obchodní vztahy mezi ČR a Ukrajinou do roku 2008 lze hodnotit jako velmi dobré. Ukrajina jako náš exportní partner předčila v uvedeném období takové země jako Japonsko, Indii nebo Čínu. Objem našeho exportu na Ukrajinu byl v té době téměř dvojnásobně větší než například do celé Afriky. Ukrajina patří z hlediska naší politiky v oblasti vnějších ekonomických vztahů mezi prioritní země, a to i přes značný pokles dynamiky vzájemné výměny zboží a služeb v roce 2009, která byla ovlivněna globální ekonomickou a finanční krizí.

Mírné oživení, které vystřídalo globální ekonomickou a finanční krizi se pozitivně odrazilo na vývoji vzájemné výměny zboží v roce 2010. K působení tohoto objektivního fenoménu se přidaly i některé faktory vnitřní ekonomického vývoje na Ukrajině, resp. relativní revitalizace příslušných hospodářských odvětví.

Tato situace se projevila především na zvýšeném objemu vzájemné výměny zboží, která za uvedené období vzrostla oproti roku 2009 o 51,3% v korunovém vyjádření a dosáhla celkové hodnoty 38,3 mld. Kč. Ještě většího růstu dosáhl dovoz z Ukrajiny, jež činil 84,7% a dosáhl výše cca 20,5 mld. Kč. Vývoz z ČR vzrostl o 25,3% a dosáhl hodnoty cca 17,8 mld. Kč. Důsledkem tohoto vývoje bylo po delším období záporné saldo obchodní bilance ve výši cca 2,6 mld. Kč.

Uvedené výsledky se pozitivně promítly v pořadí Ukrajiny mezi našimi obchodními partnery. Oproti stejnému období v roce 2009 se Ukrajina zařadila z pohledu našeho vývozu na 20. místo (resp. stejné umístění jako v roce 2009). V obratu zboží se však posunula za uvedené období z 23. místa na 21. a v dovozu z 26. místa na 22. místo. Zahraniční obchod s Ukrajinou se na celkovém zahraničním obchodě ČR v roce 2010 podílel 0,78%, což je zvýšení oproti roku 2009 o 0,18%.

	2006	2007	2008	2009	2010
Vývoz z ČR (tis.CZK)	21 653 186	23 970 422	25 051 308	14 269 000	17 851 372
Dovoz (tis.CZK)	14 740 999	14 408 886	19 324 326	11 056 000	20 474 977
Obrat (tis. CZK)	36 394 185	38 379 308	44 375 633	25 325 000	38 326 350
Bilance	+6 912 188	+ 9 561 536	+5 726 982	+ 3 213 000	-2623605

Zahraniční obchod s Ukrajinou v roce 2009 (mil.\$)				
	Rok 2009	Rok 2010	Meziroční index(%)	Podíl z celku(%)
Vývoz	761,0	934,0	24,9	0,71
Dovoz	592,0	1071,4	84,1	0,86
Obrat	1 353,0	2005,4	50,8	0,78
Bilance	+ 169,0	- 137,4	x	x

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Na straně exportu byly v roce 2010 na prvních místech následující položky: díly a příslušenství motorových vozidel s podílem cca 10,5%, zařízení pro telekomunikaci, příslušenství pro záznam, reprodukci zvuku a obrazu (cca 5,5%), elektrické přístroje (cca 4%), polymery (cca 3,8%), zařízení

k automatickému zpracování dat (cca 3,5%), letadla a související technika (cca 3,5%), trubky, potrubí (cca 3,2%), čerpadla, kompresory (cca 2,7%) kovoobráběcí stroje (cca 1,7%), výrobky zdravotnické techniky (cca 1,7%) aj.

V dovozu tradičně převládaly železná ruda a koncentráty (cca 52%), železo a ocel (cca 11,8%), výrobky z železa a oceli (cca 5%), koks (cca 3%), elektrické přístroje (cca 1,3%), tuky a rostlinné oleje (cca 1,2%), hliník (cca 1%), trubky, dráty, dřevo, chemikálie aj.

Oproti roku 2009 se v roce 2010 do čela našeho vývozu opět dostala položka díly a příslušenství k motorovým vozidlům, významně vzrostla i položka letadla a související technika. V dovozu se zvýšil dovoz železa, oceli a výrobků z válcovaného železa

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Potřeby rozvíjející se ukrajinské ekonomiky mají velký potenciál. Za perspektivní odvětví lze samostatně jmenovat například energetiku, infrastrukturu, zemědělstvo - potravinářský komplex, oblast ekologie, strojírenství, metalurgii, chemický průmysl, zdravotnickou techniku, výrobu léků apod.

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Z hlediska českého vývozu na Ukrajinu je podílově nejúspěšnější společnost ŠkodaAuto, a.s. Mladá Boleslav. Díly a příslušenství motorových vozidel osobních automobilů Škoda tvořily cca 10,5% českého vývozu na Ukrajinu a tato položka se opět umístila na prvním místě v našem vývozu v roce 2010, a to s uvedeným podílem (viz. výše). Odběr a prodej osobních automobilů zajišťují přímo ukrajinští distributoři. Po krizovém roce 2009 se také zvýšil počet smontovaných aut v závodě Salomonovo na západní Ukrajině.

Úspěšným příkladem česko-ukrajinské spolupráce se v roce 2010 stalo zahájení výrobní kooperace české společnosti Cegelec a ukrajinské korporace Bohdan, které provedly homologaci společného modelu trolejbusu T701A. Ukrajinský partner bude vyrábět karoserii a podvozek, zatímco Cegelec zabezpečí elektrické vybavení a celou montáž trolejbusu.

Počátkem roku 2011 Škoda Vagonka získala první kontrakt na dodávku soustavy dvoupodlažních šestivozových jednotek na Ukrajinu. Ukrajinské drahy nakoupí dvě soupravy pro dopravu v okolí Charkova.

Úspěšně pokračovala činnost výrobců a dodavatelů léků a zdravotnických preparátů, pomůcek a zařízení. Zde se nejvíce projevují společnost Promed, IVAX Corporation (Galena), Spofa-Dental, Zentiva, BMT a BTL které prostřednictvím vytvořené sítě místních distributorů pokrývají svými výrobky celý ukrajinský trh.

Aktivně si na ukrajinském trhu počínají také společnosti Škoda jaderné strojírenství a.s., která dodává systémy řízení a bezpečnosti provozu pro ukrajinské atomové elektrárny. ČKD, Vítkovice, Alta – dodávky strojírenské techniky, spolupráce v energetické oblasti, firma Bauer s dodávkami technologií pro živočišnou výrobu aj.

Z dalších firem lze jmenovat firmy Ravak (Příbram – sanitární technika), LECO Instrumente (Plzeň – zařízení pro průmyslové laboratoře), TTC Marconi (Praha – telekomunikační technika a zařízení), Alstom Power (Brno – průmyslové kotle), Tedom (Třebíč – kogenerační jednotky), PEKM Kabeltechnik (Liberec – výroba automobilových svazků), Prokop invest (Pardubice – zařízení pro potravinářský průmysl, mlýny, sila), Hamé – dodávky potravinářských výrobků, společnost Tekro (výrobce a dodavatel krmných směsí a vitamínových koncentrátů pro živočišnou výrobu), dále STORY DESIGN, a.s. (design, vývoj, výroba a servis světelných reklam a prodejních systémů, prodej point-of-sale produktů, návrhy interiérů prodejen), Elkoplast CZ (výroba kontejnerů pro odpady, Tekro (výrobce krmných směsí a vitamínových koncentrátů pro živočišnou výrobu), ČKD Elektrotechnika a.s. (kompletní projekty modernizace průmyslových podniků) aj. Delší dobu na ukrajinském trhu působí také investiční společnost KTTJ.

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

Hodnocení poptávek ukazuje, že největší zájem z ukrajinské strany je (bez pořadí významu) o úsporné energetické zařízení, zemědělské výrobky, výrobky potravinářského průmyslu, výrobky chemického průmyslu a příbuzných odvětví, obecné kovy a výrobky z nich, sklo a keramiku, stroje a přístroje, elektrické zařízení a stavebnictví a vybavení budov.

Ukrajinské firmy se rovněž velmi často ucházely o přízeň českých investorů v podobě zakládání společných podniků pro realizaci určitých investičních projektů, nebo nabízely výrobní kooperaci, případně zhotovení výrobků na zakázku.

Z hlediska odvětvového členění existuje zájem o výrobní kooperaci téměř ve všech průmyslových odvětvích – zemědělství, potravinářství, výroba krmiv, komunální hospodářství, strojírenství apod.

Vyhodnocení a konkretizace poptávek během posledních 1-2 let ze strany ukrajinských firem, které byly směřovány ekonomickému úseku ZÚ ČR v Kyjevě, příp. kanceláři CzechTrade Ukrajina/Kyjev:

Strojírenství	Kovoobráběcí zařízení	1. Náhradní díly pro soustruhy; 2. Nové a opotřebované kovoobráběcí zařízení
Potravinářství	Suroviny	1. Vaječný prášek 2. Mák
Přísady	1. Polotovary pro výrobu salámů a masných výrobků	
Zařízení	1. Balicí zařízení 2. Zařízení na zpracování masa, minipivovary 3. Linky pro podniky veřejného stravování	
Stavebnictví	Hotové výrobky a produkce	1. Stavební ekopanely;
Technologie a zařízení	1. Zařízení na výrobu čedičové vaty, minerální izolace 2. Technologie a zařízení na výrobu cihel 3. Zařízení na těžbu a zpracování štěrku, kamene 4. Betonárny 5. Projektování mrazících skladů	
Chemie	Suroviny	Polypropylén, polyamid, polyetylén, tekutý polyuretan

Energetika	Alternativní zdroje energie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Úsporné energetické zařízení na alternativní zdroje energií 2. Zařízení na výrobu palivových granulí - peletek 3. Zařízení na výrobu biopaliva (z řepky olejné) 4. Topné kotle na dřevěné piliny, prach, zemědělské odpady
Zemědělství	Investiční projekty	Investiční projekty v oblasti chovu prasat, kuřat, dobytka

Překážky a bariéry bránící českých poskytovatelům služeb proniknout na ukrajinský trh

Kromě běžných problémů a překážek souvisejících s místním ekonomickým prostředím a zažitými zvyklostmi neexistují v současném období žádné podstatné nebo zvláštní překážky pro české firmy v obchodní oblasti.

Podnikatelské ani právní, účetní, daňové atp. prostředí na trhu Ukrajiny není zdaleka ideální. Investiční situaci zároveň zhoršuje komplikovaný přístup ke všem informacím, včetně těch, které bývají obvykle vnímány jako informace veřejné. Např. texty ukrajinských zákonů a státních usnesení jsou veřejně dostupné zpravidla jenom v ukrajinské jazykové verzi (viz. www.rada.gov.ua), což dělá zřejmě potíže všem zahraničním podnikatelům již v počáteční fázi svého zájmu o trh Ukrajiny. Zároveň na Ukrajině není bohužel prozatím veřejně přístupný ani obchodní rejstřík. Ačkoliv statistický úřad Ukrajiny oznámil, že začátkem r. 2006 bude rejstřík zveřejněn na internetu, v současnosti lze obdržet informaci o určitém subjektu podnikání pouze na základě písemné žádosti na příslušný departament statistického úřadu a až po zaplacení administrativního poplatku.

Řada administrativních procedur je oprávněně vnímána českými a jinými zahraničními subjekty jako více byrokratická, při schvalovacích řízeních je třeba více podpisů a razítek, než jsme tomu zvyklí např. v ČR, a to navzdory některým opatřením ukrajinské vlády na deregulaci příslušných procesů.

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

Ukrajina patří mezi nejvýznamnější příjemce zahraniční pomoci ze strany ČR, ačkoliv nepatří mezi prioritní země v této oblasti.

V roce 2010 úspěšně skončila realizace následujících projektů:

1. Systém diferencovaného hospodaření v lesních ekosystémech ukrajinských Karpat. Tento projekt byl realizován ve dvou obdobích – v letech 2005 – 2007 a 2008 – 2010 v gesci Ministerstva zemědělství ČR, realizátorem na české straně byl Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, Brandýs n. Labem a z ukrajinské strany Státní výbor pro lesnictví.
2. Spolupráce v oblasti inventarizace lesních ekosystémů, realizovaný v období ve dvou etapách (2004 – 2006 a 2008-2010) v gesci Ministerstva zemědělství ČR, realizátorem z české strany bylo Sdružení IFER, Ústav pro výzkum lesních ekosystémů a z ukrajinské strany výzkumná organizace UKRNIILCHA.

Ukrajinská strana projevila zájem o další pokračování obou výše uvedených projektů.

Projektem, jehož realizace dále pokračuje v oblasti ZRS na Ukrajině je:

Projekt zaměřený na zvýšení bezpečnosti jaderných elektráren na Ukrajině realizovaný z české strany Výzkumným ústavem v Reži a z ukrajinské strany je partnerem NAEK Energoatom. V běhu je celkem 5 zakázek, z nichž pět ukončí svou realizaci v roce 2011 a jedna v roce 2013.

V průběhu roku 2010 byl oficiálně zahájen twinningový projekt zaměřený na oblast tzv. Law of ecological audit. Cílem daného projektu je zvýšit kvalitu právní a metodologické základny pro právní audit na Ukrajině a zlepšit systém certifikace a akreditace auditorů.

Partnerem ministerstva na ochranu životního prostředí Ukrajiny je rakousko-české konsorcium vedené rakouskou agenturou pro životní prostředí s účastí ministerstva pro životní prostředí ČR jako tzv. junior partner. Na projektu se účastní experti z Rakouska, ČR, Irska a Bulharska. Projekt by měl být ukončen v průběhu příštích 18 měsíců. Jedná se o první svého druhu twinningový projekt realizovaný na Ukrajině v této oblasti.

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

Bilance struktura vzájemné výměny služeb

Příjmy za služby za období I-III.Q roku 2010*) dosáhly 4,2 mld. CZK (údaje CNB), z toho doprava 624,4mil CZK a cestovní ruch 3,1 mld. CZK. Na straně výdajů služby představovaly 1,27 mld. CZK, z toho doprava 822,0mil. CZK a cestovní ruch 79 mil. CZK (zbývající podíly připadají na ostatní služby).

Služby se tak na celkových příjmech v běžném účtu platební bilance podílely cca z 22% a na celkových výdajích cca 4,9%.

*) ke dni zpracování byly k dispozici údaje za I-III. 2010

České firmy působící v oblasti služeb, vyhodnocení zájmu českých poskytovatelů služeb o teritorium

Pokud je OEÚ známo, na území Ukrajiny působí přepravní společnost PST Ukrajina, stavební společnost PSG Zlín, a drobné consultingové firmy. Služby cestovní kanceláře Jason Travel byly od poloviny roku 2007 nahrazeny zastoupením CzechTourism. Úspěšně na trhu působí právnická kancelář Peterka a partneři. Nově se objevil PPF – poskytování spotřebitelského úvěru, ale také bankovní a pojišťovací služby. Od počátku roku 2008 zde také poskytuje účetnické a poradenské služby v oblasti daňové, finanční a mzdové agendy firma Accace. V oblasti finanční působí společnost Home credit (ze skupiny PPF).

Obecně vstupují na trh firmy spediční, právní a konzultační – poskytování marketingových informací, služby v oblasti reklamy, P.R. a médií, ale také stavební firmy (stavební a engineeringová činnost, projekční činnost – např. Mott MacDonald aj).

Vyhodnocení poptávky po českých službách

Poptávka po českých službách – podle zkušeností OEÚ a Czech Trade je slabší. Obvykle jde o právní konzultace nebo o konzultace z oblasti daní, cel a podnikových financí.

Perspektivy českých firem v oblasti služeb

Za perspektivní lze považovat oblasti bankovníctví a pojišťovnictví, oblast dopravy, včetně přenosu elektřiny, dále cestovní ruch a právnické služby zaměřené na českou podnikatelskou klientelu v teritoriu.

7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

V souladu s platnými ukrajinskými zákony musí zaměstnavatel, který chce zaměstnat cizince na Ukrajině, absolvovat stanovenou proceduru registrace a získání odpovídajících povolení. Podle článku 8 Zákona Ukrajiny „O zaměstnávání obyvatelstva“ vydává pracovní povolení k zaměstnávání cizinců Státní služba zaměstnanosti při Ministerstvu práce Ukrajiny, pokud tuto otázku jinak neupravují platné mezinárodní dohody. V souladu s platnou vyhláškou Ministerstva práce se pracovní povolení vydává při splnění všeobecné podmínky, tj. pokud se v daném regionu nehlásí o stejnou práci občané způsobilí tuto práci vykonávat.

Rozhodnutí o vydání pracovního povolení se přijímá na základě odůvodněné žádosti zaměstnavatele, ke které se kromě dokumentů týkajících se konkrétního zaměstnance cizince (doklady o vzdělání, osobní údaje, kopie pasu) přikládá zejména i kopie pracovní smlouvy, kopie stanov zaměstnavatele a potvrzení o státní registraci zaměstnavatele a dokument potvrzující zaplacení poplatku za přijetí žádosti. Rozhodnutí se přijímá do 30 dnů od okamžiku podání žádosti včetně všech dokumentů. O pracovní povolení není třeba žádat, pokud má cizinec dlouhodobý (trvalý) pobyt na Ukrajině. Pracovní povolení se vydává maximálně na rok. Platnost může být prodloužena za podmínky, že zaměstnavatel předloží příslušnému orgánu odpovídající žádost před ukončením platnosti původního povolení. Cizinec, jenž je zaměstnán bez pracovního povolení, může být okamžitě vyhoštěn z Ukrajiny a zaměstnavateli mohou být uloženy sankce v podobě pokut.

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Postupně se zlepšuje situace v oblasti vytváření sítí samostatných distributorů schopných odebrat větší dodávky zboží. Jistou pasivitu lze ovšem připsat i mnohým českým výrobcům, kteří jsou ochotni prodat své zboží jenom ze skladu v ČR za podmínky okamžitého placení při odběru.

Zkušenosti stále potvrzují, že bez využití místních zástupců se na Ukrajinu dá proniknout jen velmi těžce. Realizační řetězec se obvykle skládá ze třech článků, a to dovozce, distributora a maloobchodu. Někdy odpadá jeden článek (zpravidla distributor), kdy dovozce dodává přímo maloobchodu, pokud odbírá uspokojivé objemy zboží. Často dochází k tomu, že dovozce dodává přímo konečnému zákazníkovi (např. spotřební materiál a surovinu do výrobních podniků).

U zboží s rychlým a středně rychlým obrátem je pro dovozce již téměř nezbytně nutné držet patřičné objemy uvedeného zboží „na skladu“. Současný trh a konkurence diktuje nutnost prodeje zboží již standardně propuštěného do oběhu (po proclení apod.). Na základě uvedených skutečností doporučujeme českým dovozcům vytvářet sítě dealerů po celém území Ukrajiny a mít v čele této prodejní struktury českého manažera, který bude řídit celý proces distribuce na Ukrajině. Této praxi se již dříve přizpůsobily větší nadnárodní společnosti, které začaly na Ukrajině systematicky budovat odpovídající distribuční sítě.

V případě dodávek technologických celků, strojů a zařízení je výhodnější nechat se zastupovat technicky a obchodně zdatným partnerem (může být i Ukrajinec), který bude mít zákazníky blíže v dosahu, více porozumí jejich požadavkům a bude schopen operativněji zajistit i záruční a pozáruční servis. V neposlední řadě také obvykle lépe ohlídá hladký průběh plateb za dodané zboží, nebo služby.

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

Viz subkapitola 7.9.

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Zahraniční subjekty vyvíjejí svoji činnost na Ukrajině nejčastěji prostřednictvím akciových společností, společností s ručením omezeným a zahraničních zastoupení (bez právní subjektivity).

Legislativa rozlišuje tzv. „veřejné akciové společnosti“ (akcie veřejně obchodovatelné) a „soukromé akciové společnosti“ (akcie nejsou veřejně obchodovatelné). Minimální základní kapitál u obou druhů akciových společností činí 1250 násobek minimální mzdy, která činí cca 115 \$. Společnost s ručením omezeným musí mít základní kapitál nejméně ve výši rovnající se jedné minimální mzdě (tj. aktuálně 941 UAH).

Zastoupení (bez právní subjektivity na území Ukrajiny) zahraničních firem se registrují při Ministerstvu ekonomiky Ukrajiny po předložení nezbytné dokumentace (žádost, oficiální překlady registračních dokladů a stanov mateřské firmy, oficiální překlad potvrzení domácí banky o klientském vztahu s mateřskou firmou, výroční zpráva atd.) a po zaplacení příslušného správního poplatku. Následně po registraci má zahraniční zastoupení za povinnost registrovat se u místního státního daňového úřadu, státní celní služby, fondů sociálních a zdravotních plateb (kvůli odvodům za místní zaměstnance).

Podle záměru vlády a výnosu prezidenta mají fungovat registrace společností nebo zastoupení na základě principu „jediného okna“ (tj. registrace na jednom místě), avšak zatím v praxi tato „jediná okna“ vždy nefungují, popř. fungují pouze částečně.

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

Zahraniční subjekty vyvíjejí svoji činnost na Ukrajině nejčastěji prostřednictvím akciových společností, společností s ručením omezeným a zahraničních zastoupení (bez právní subjektivity).

Legislativa rozlišuje tzv. „veřejné akciové společnosti“ (akcie veřejně obchodovatelné) a „soukromé akciové společnosti“ (akcie nejsou veřejně obchodovatelné). Minimální základní kapitál u obou druhů akciových společností činí 1250 násobek minimální mzdy, která činí cca 115 \$. Společnost s ručením omezeným musí mít základní kapitál nejméně ve výši rovnající se jedné minimální mzdě (tj. aktuálně 941 UAH).

Zastoupení (bez právní subjektivity na území Ukrajiny) zahraničních firem se registrují při Ministerstvu ekonomiky Ukrajiny po předložení nezbytné dokumentace (žádost, oficiální překlady registračních dokladů a stanov mateřské firmy, oficiální překlad potvrzení domácí banky o klientském vztahu s mateřskou firmou, výroční zpráva atd.) a po zaplacení příslušného správního poplatku. Následně po registraci má zahraniční zastoupení za povinnost registrovat se u místního státního daňového úřadu, státní celní služby, fondů sociálních a zdravotních plateb (kvůli odvodům za místní zaměstnance).

Podle záměru vlády a výnosu prezidenta mají fungovat registrace společností nebo zastoupení na základě principu „jediného okna“ (tj. registrace na jednom místě), avšak zatím v praxi tato „jediná okna“ vždy nefungují, popř. fungují pouze částečně.

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Kromě řešení sporů před ukrajinskými soudy mohou být obchodní spory rozhodovány arbitrážním (rozhodčím) soudem při Obchodně průmyslové komoře Ukrajiny, jež se nachází v každém oblastním městě.

V případě předložení sporu rozhodčímu (arbitrážnímu soudu) musí smlouva, na jejímž základě je žaloba podána, obsahovat odpovídající rozhodčí doložku.

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

V souladu s platnou ukrajinskou legislativou mají státní řídicí orgány a místní (regionální) rady národních poslanců právo zadávat (na soutěžním základě) subjektům zahraničního obchodu zakázky na výrobu, dovoz a vývoz požadovaného zboží. Zahraniční hospodářské subjekty mají v případě výběrového řízení (veřejné soutěže) na zadání státní zakázky v souladu se zákonem o zahraničně ekonomické činnosti stejná práva a povinnosti jako domácí subjekty.

V praxi i v právních předpisech byli domácí účastníci výběrových řízení dříve zvýhodňováni. Aktuální zákon o zadávání veřejných zakázek č. 2289-VI ze dne 01.06.2010 však neobsahuje žádná výslovná diskriminační ustanovení. Za koordinaci vyhlášení výběrových řízení je zodpovědné ministerstvo ekonomického rozvoje a obchodu Ukrajiny. Informace o státních zakázkách lze nalézt především na webových stránkách www.tender.me.gov.ua.

Očekává se přijetí dalších zákonných úprav a doplňků k zákonu o veřejných zakázkách tak, aby byla zajištěna kompatibilita s evropskou legislativou v uvedeném směru.

8.7. Problémy a rizika místního trhu

Za všeobecně problematickou z hlediska stability dodávek zboží na Ukrajinu je zatím považována poměrně malá koupěschopnost obyvatelstva a podniků. Mezi další problémy lze zahrnout prozatím nízkou dostupnost a cenu bankovních úvěrů, netransparentnost a nedostupnost hospodářských informací o podnicích včetně informací o vlastnické struktuře, vysoká míra byrokracie a korupce na všech úrovních státní správy, nedodržování a obcházení zákonů, pomalost soudů a nízká vynutitelnost soudních rozhodnutí. Zvláštní oblastí rizik představuje fenomén tzv. rejderství (násilného, nezákonného převzetí

vlastnictví podniků aj.), které se mnohdy uskutečňují s tichým přihlížením regionálních orgánů státní správy včetně soudních.

Nedostatečně je rozvinutá infrastruktura potřebná k pohybu a skladování zboží na území Ukrajiny, stejně jako nekvalitní silniční svršek nebo rizika spojena s častým obtěžováním přepravců různými kriminálními strukturami.

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

Problematika ochrany duševního vlastnictví nabyla na Ukrajině v poslední době větší důležitosti zejména s ohledem na vstup do WTO. Zatím nebyly zaznamenány žádné případy poškozování práv na duševní vlastnictví českých subjektů. To se týká oblasti autorských odměn a licenčních poplatků, franšíz a obdobných práv i podpoložky ostatních autorských a jiných odměn a licenčních poplatků.

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Některá rizika lze očekávat v oblasti platební morálky. Objektivně se situace pro ukrajinského odběratele často komplikuje v důsledku nízké dostupnosti bankovních úvěrů, s čímž souvisí nízká platební schopnost místních podnikatelských subjektů a nedostatečně rozvinutá možnost kapitálového krytí dodávek zboží na Ukrajinu.

V případech, kdy se jedná o dodávky zboží pro subjekty ve státním vlastnictví, se velmi často objevují problémy související s určením odpovědnosti za dluhy vzniklé ze zmíněných dodávek, když v rámci státních orgánů dochází často ke změnám kompetencí a s tím související přeskupování odpovědnosti.

Hospodářská krize se podepsala i v oblasti platební morálky, která se všeobecně v tomto období zhoršila, což se projevilo mj. i v česko – ukrajinských obchodních vztazích, kde narostl počet pojistných událostí vůči ČEB a EGAP.

Silné a slabé stránky v přístupu ke zpracování ukrajinského trhu:

Silné stránky:

- Dlouhodobá vývozní tradice, znalost ukrajinského trhu a znalost potřeb partnerů
- Dobré renomé ČR v očích ukrajinské veřejnosti a dobrá reputace českého zboží z tradičních odvětví mezi ukrajinskými spotřebiteli
- Profil české ekonomiky korespondující s potřebami ukrajinského trhu
- Schopnost nabídnout řešení v celé řadě klíčových oblastí, včetně energetiky
- Konkurenceschopné zboží s příznivým poměrem mezi cenou a kvalitou
- Kombinace vývozu s vyššími formami spolupráce, včetně výrobní a technologické a zakládání společných podniků
- Možnost stát se určitým mostem mezi EU a Ukrajinou

Slabé stránky:

- Vesměs nedostatečná kapitálová vybavenost českých podniků
- Nedostatečné povědomí o možnostech ukrajinského trhu
- Malá snaha firem zakládat sdružení nebo aliance pro účely pronikání na trh Ukrajiny a její regiony
- Přetrvávající předsudky o poměrech na trhu, řada předchozích negativních obchodních zkušeností

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

INTERAGRO

6. mezinárodní zemědělský veletrh

Termín konání: 2.-4.02.2011

Místo konání: výstaviště „ExpoPlaza“, www.expoplaza.kiev.ua

Pořadatel: Kyiv International Contract Fair, www.kmkya.kiev.ua

Zaměření: zařízení a technologie pro zemědělství

KIEVBUILD

mezinárodní stavební veletrh

Termínkonání: 22.-24.02.2011

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Brovarskoj prospekt 15, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: PremierExpo, www.pe.com.ua

Zaměření: stavební materiály, technologie, služby

OBRÁBĚNÍ KOVŮ. NÁŘADÍ. PLAST 2011

Mezinárodní specializovaná výstava kovoobráběcího zařízení a technologií výroby a zpracování plastu

Termín konání: 29.03.-01.04.2011

Místo konání: výstaviště International Exhibition Center

Pořadatel: International Exhibition Center, www.iec-expo.com.ua

Zaměření: technologie a zařízení pro výrobu, zpracování plastu a gumy, moderní nářadí

INTERBUDEXPO,

mezinárodní stavební festival

Termín konání: 22.-26.03.2011

Místo konání: výstaviště KyjevExpoPlaza, Saljutnaja 2B, Kyjev

Pořadatel: Kyjevskij Mižnarodnyj Kontraktovyj Jarmarok, www.kmkya.kiev.ua

Zaměření: stavební materiály, technologie, služby

ELCOM-UKRAJINA 2010

mezinárodní specializovaná výstava

Termín konání: 12.-14.04.2011

Místo konání: Expocentrum Ukrajiny, www.expocenter.kiev.ua

Pořadatel: Euroindex Ltd., info@eindex.Kyiv.ua, www.elcom.ua

Zaměření: energetika, elektrotechnika

AQUA-THERM

12. mezinárodní veletrh

Termín konání: 16.-19.05.2011

Místo konání: výstaviště International Exhibition Centre, Brovarskoj prospekt 15, Kyjev

Pořadatel: Fin-Mark, e-mail: Info@fin-mark.com, www.fin-mark.com

Zaměření: vytápění, vodovodní zařízení, bazény, sanitární keramika

SIA

mezinárodní kyjevský autosalón

Termín konání: 25.-29.05.2011

Místo konání: Expocentrum Ukrajiny, www.expocenter.com.ua

Pořadatel: AutoExpo, www.autoexpo.ua

Zaměření: osobní, speciální, sportovní auta, náhradní díla, servis

AGRO-2011

23. mezinárodní zemědělský veletrh

Termín konání: 1.-5.06.2011

Místo konání: Čubinske, Borispolskij rajon, Kyjevská oblast

Pořadatel: Ukragroprombirža, www.agroexpo.org.ua

Zaměření: zařízení, technologie pro zemědělství

POWER ENGINEERING FOR UKRAINIAN INDUSTRY

9. mezinárodní veletrh energetiky

Termín konání: 20.-22.09.2011

Místo konání: výstaviště International Exhibition Center

Pořadatel: International Exhibition Center, www.iec-expo.com.ua

Zaměření: zařízení, technologie v oblasti energetiky

ARMS and SECURITY 2011

mezinárodní specializovaná výstava

Termín konání: 21.-24.09. 2011

Místo konání: International Exhibition Centre, Kyiv, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: International Exhibition centre

Zaměření: zbraně, systémy, bezpečnostní technika

Nedra. Minerály

mezinárodní specializovaná výstava v oblasti důlního zařízení

Termín konání: 6.-9.09.2011

Místo konání: Doněck

Pořadatel: JSC Specialized Exhibition Centre, Doněck, www.expodon.dn.ua

Zaměření: důlní zařízení a technika

WORLD FOOD UKRAINE

mezinárodní specializovaná potravinářská výstava

Termín konání: 25.-27.10. 2011

Místo konání: PremierExpo Kyjev, www.pe.com.ua

Pořadatel: PremierExpo

Zaměření: potraviny, zařízení a technologie pro potravinářský průmysl

METAL FORUM OF UKRAINE 2011

mezinárodní specializovaná výstava v oblasti kovoobrábění

Termín konání: říjen 2011

Místo konání: Kyjev, www.metal-forum.com.ua

Pořadatel: Infor-Metal, LLC

UKRAINE INTERNATIONAL TRAVEL MARKET

mezinárodní výstava cestovního ruchu
Termín konání: 4.-6.10.2011
Místo konání: Kyjev, www.ukraine-itm.com.ua

BEZPEKA/SECURITY

mezinárodní specializovaná výstava bezpečnostních zařízení a systémů
Termín konání: 25.-28.10.2011
Místo konání: Expocentr Nauka, Kyjev, www.euroindex.ua

AQUA UKRAINE 2011

mezinárodní specializovaná výstava
Termín konání: 8.-11.11.2011
Místo konání: International Exhibition Centre, Kyjev www.iec-expo.com.ua
Pořadatel: International Exhibition Centre, Kyjev
Zaměření: ochrana vodních zdrojů, vodohospodářství, ekologické technologie

INDUSTRIAL FORUM 2011

mezinárodní výstava
Termín konání: 22.-25.11.2011
Místo konání: International Exhibition Centre, Kyjev www.iec-expo.com.ua
Pořadatel: International Exhibition Centre, Kyjev
Zaměření: průmyslová zařízení a technologie

OIL and GAS

mezinárodní specializovaná výstava
Termín konání: 1.-3.11.2011
Místo konání: Kyjev, acco@acco.kiev.ua
Pořadatel: ACCO International, <http://acco.ua>
Zaměření: plynárenství, zpracování nafty, zařízení a technologie

POWER and ENERGY

mezinárodní specializovaná výstava
Termín konání: 1.-3.11.2011
Místo konání: Kyjev, acco@acco.kiev.ua
Pořadatel: ACCO International, <http://acco.ua>

Spojení na vybrané organizátory výstav a veletrhů v Kyjevě:

International Exhibition Centre, www.iec-expo.com.ua

Kyiv International Contract Fair, www.kmkya.kiev.ua

Primus Exhibitions Group, www.primus.kiev.ua

Acco International, <http://acco.ua/>

PremiérExpo, www.pe.com.ua

EUROINDEX, www.euroindex.ua

Autoexpo, www.aautoexpo.ua

Firma „Trojan“, www.troyan.kiev.ua

ZovnišExpoBusiness, <http://www.vneshexpo.kiev.ua/>

Spojení na vybrané organizátory výstav a veletrhů v regionech:

Expometeor, <http://www.expometeor.com/> Dněpropetrovsk

Expodon, www.expodon.dn.ua/interexpo Doněck

Galexpo, <http://www.galexpo.lviv.ua/> Lvov

Spojení na největší kyjevská výstaviště

International Exhibition Centre, www.iec-expo.com.ua

KyjevExpoPlaza, www.expoplaza.kiev.ua

8. 11. Regionální aspekty

Východní Ukrajina

Oblast	HDP (mil. UAH)	HDP na osobu (UAH)	Průměrná mzda (UAH)	Index spotřebitelských cen % 2010/2009	Export v ČR (tis. USD)	Import z ČR (tis. USD)
Dněpropetrovská	104687	30918	2369	108,1	234278,1	69006,1
Doněcká	117646	26028	2549	109,2	59549,6	65507
Zápороžská	42445	23232	2306	108,6	503,3	3603,6
Luganská	42985	18338	2271	110,0	43868,8	6352,3
Charkovská	59389	21294	2060		4134,6	254,7
Chersonská	13174	11944	1733	109,9	9528,5	129
AR Krym	27365	13898	1991		5839,1	1788,5
Sevastopol	6305	16592	2167	112,6	11,3	521,6

Dněpropetrovská oblast

Základními obory ekonomické specializace Dněpropetrovské oblasti jsou černá metalurgie, těžké strojírenství, chemická výroba a elektroenergetika. V regionu se produkuje 90% celoukrajinského objemu železné rudy. Jedinečnost tkví ve výrobě základně kosmického programu (výroba raket a dalších přístrojů). Oblast generuje 16% celkového objemu průmyslové výroby na Ukrajině (druhé místo pro Doněcké oblasti)

Subjekty z dněpropetrovské oblasti mají tradiční, dlouhodobé hospodářské vztahy s Českou republikou. V dnešní době jsou nejvíce perspektivní oblasti související s dopravním strojírenstvím a komunálním hospodářstvím (zpracování tuhých komunálních odpadů, čističky vody)

Doněcká oblast

Charakteristickým rysem hospodářské činnosti Doněcké oblasti je spolupůsobení silného průmyslu s agrárním komplexem. Průmysl oblasti je v první řadě postaven na hutnictví a dobývání a zpracování uhlí. Struktura průmyslové výroby Doněcké oblasti v roce 2009 je následující: metalurgie (47%), palivový komplex (17%), energetika (13%), strojírenství (8%), potravinářství (5%), chemie (3%), jiné (7%). Téměř 70% produkce je realizováno na zahraničních trzích (25% v Ruské federaci).

V současné době se jeví spolupráce mezi Českou republikou a Doněckou oblastí jako strategicky důležitá. Tato oblast je průmyslovým lídrem v rámci celé Ukrajiny (10% obyvatel generuje více jak 20%

ukrajinského HDP) a předpokládaný rozvoj tohoto regionu díky poslednímu politickému vývoji v zemi slibuje značné podnikatelské příležitosti.

Ve struktuře našeho exportu do Doněcké oblasti má největší podíl strojírenství (obráběcí stroje a dopravní prostředky), chemický průmysl a černá metalurgie.

Import do ČR je založen zejména na černé metalurgii, nerostných surovinách a produktech chemické výroby.

Záporožská oblast

Průmyslová výroba je pro hospodářský rozvoj Záporožské oblasti rozhodující. V její struktuře zaujímá vedoucí místo elektroenergetika, hutnictví (17% celoukrajinské produkce oceli a válcované produkce), strojírenství (zejména výroba automobilů) a zpracování kovů. Záporožská oblast generuje 3,5% výkonů ukrajinského agrárního sektoru. Rozhodující je pěstování slunečnice (13% celoukrajinské produkce). Je zde lokalizována téměř veškerá ukrajinská produkce hliníku a titanové houby.

Luganská oblast

Vedoucí role v ekonomice Luganské oblasti náleží průmyslové výrobě, která tvoří téměř 70% oblastního HDP. Klíčová je zde těžba nerostných surovin, zejména černého uhlí (18% z celkové průmyslové výroby oblasti). Dále je pro ekonomiku oblasti rozhodující palivo-energetický komplex, těžké strojírenství, chemie, potravinářství a výroba stavebních materiálů. Velký rozvojový potenciál má doprava – záměrem je vytvořit v Luganské oblasti významný dopravní (zejména železniční) uzel mezinárodního významu.

Ve struktuře českého exportu do Luganské oblasti převládají mechanická zařízení (kotle a přístroje), která tvoří 65% celkového vývozu. Keramické výrobky (11%), produkty chemického průmyslu (10%) a černé kovy (9%).

Import produkce podniků z Luganské oblasti do ČR je postaven na černé metalurgii (95%) a produktech chemické výroby (2%).

Dle představitelů Luganské oblasti existuje významný prostor pro nárůst vzájemné obchodní výměny.

Charkovská oblast

V Charkovské oblasti jsou zastoupena téměř všechna ekonomická odvětví (kromě černé a barevné metalurgie a také lesnictví), se kterými se můžeme na Ukrajině setkat. Průmyslová výroba tvoří více jak 50% oblastního HDP. Silně je zastoupeno zemědělství, doprava a obchod (Charkov je významné obchodní centrum Ukrajiny).

Strojírenství (zejména výroba motorů pro traktory a kombajny, výroba samotných traktorů a parních turbín), výroba stavebních materiálů a potravinářství jsou klíčovými průmyslovými obory v tomto regionu.

Chersonská oblast

Chersonská oblast je v hospodářství orientovaná, díky svým klimatickým podmínkám, zejména na zemědělství a na služby související s tuzemským cestovním ruchem (pobřeží Černého a Azovského moře, delta řeky Dněpr). Zemědělství se specializuje na pěstování obilí, kukuřice, rýže, slunečnice a také zeleniny (rajčata, melouny), ovoce a vinné révy.

Průmyslová výroba je zastoupena převážně zemědělským strojírenstvím, lodním stavitelstvím a elektrotechnickým průmyslem.

Autonomní republika Krym

Přírodně-klimatické podmínky poloostrova Krym jsou rozhodující pro vedoucí postavení cestovního ruchu v ekonomice této autonomní republiky. S tím je spojeno i významné zaměření na sektor služeb. V oblasti průmyslové výroby zaujímá vedoucí postavení potravinářství orientované na zpracování místních surovin, především vinné révy, ryb a tabáku.

Na Krymu je zastoupena chemická výroba, především výroba bromu, bytové chemie a také různých farmaceutických preparátů.

Západní Ukrajina

Západní Ukrajina vymezená 7 správními oblastmi v působnosti GK Lvov: Černiveckou, Ivano-Frankovskou, Lvovskou, Rovenskou, Tarnopolskou, Volyňskou a Zakarpatskou představuje zhruba 1/5 rozlohy Ukrajiny a přibližně stejný podíl na celkovém počtu obyvatelstva. Na celkovém HDP UA se však podílí pouze asi 12%. Regionální metropolí je starobylé město Lvov s výjimečnou multikulturní tradicí.

Region je poměrně bohatý na nerostné suroviny. Vyskytují se zde ropa, plyn, síra, rašelina, kuchyňská a draselná sůl, ozokerit, suroviny pro výrobu cementu a jiných stavebních hmot, slín, mramor atd. Jsou zde četné prameny minerálních vod. Přesto většinu průmyslové výroby zajišťuje potravinářská produkce – podle jednotlivých oblastí od 44 do 71%. Dalšími významnými odvětvími průmyslu jsou strojírenství, energetika, chemická a petrochemická výroba a zpracování dřeva. Kvůli úpadku průmyslových struktur po rozpadu SSSR zůstává v tomto regionu významná úloha zemědělství: pěstují se především obiloviny, cukrová řepa, brambory, slunečnice a len, z živočišné produkce pak převládá chov masného i mléčného skotu a chov drůbeže na maso a vejce. Rozsáhlé výměry kvalitní zemědělské půdy nicméně leží ladem, neboť se chronicky nedostává investic do zemědělství. S ohledem na přírodní a kulturní bohatství má region mimořádný potenciál pro rozvoj turistiky a lázeňství.

Díky evropské tradici a živým kontaktům se západními sousedy západní Ukrajina disponuje relativně kvalifikovanou pracovní silou se zkušenostmi z pracovního trhu v EU.

V roce 2010 došlo obecně v celém regionu ke zlepšení průměrných hospodářských výsledků v porovnání s r. 2009. Průmyslová výroba rostla, a to podle oblasti od 0,5 do 40%. Tahounem růstu byla zejména automobilová produkce ve Volyňské a Zakarpatské oblasti (LuAZ, Eurocar), v Rovenské oblasti pak chemický a ropný průmysl. Rostla také nákladní doprava, a to v průměru o 18%. Zemědělství stagnovalo, nebo vykazovalo mírný růst kolem 2 – 3%. Naproti tomu se dále propadalo stavebnictví, a to dle oblasti o 20 – 50% v porovnání s předchozím rokem.

Velké naděje regionální představitelé vkládají do konání Eura 2012 (Lvov). Investice a rozvoj infrastruktur však prozatím zaostávají za očekáváním a zejména za potřebami organizátorů tak významné akce. Zejména Lvovská oblast má proto velkou poptávku po investicích zvláště do hotelové infrastruktury.

Pro vztahy s Českou republikou je nejvýznamnější Zakarpatská oblast, se kterou nás pojí společná historická zkušenost. Kromě montážního závodu Eurocar a.s. jsou však současné kontakty ztělesňovány především čilou regionální zahraniční spoluprací mezi krajem Vysočina a Zakarpatím. Ta zahrnuje jak typickou rozvojovou spolupráci (zdravotnictví, školství, ekologie), tak kontakty ve sféře kulturní a obchodní (podnikatelské mise, spolupráce hospodářských komor apod.). Ze Zakarpatské oblasti se také rekrutuje největší počet ukrajinských pracovníků v ČR.

9. Investiční klima

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Základním zákonem upravujícím podmínky pro zahraniční investování je zákon Ukrajiny „O podmínkách zahraničního investování“. Zákon definuje podnik se zahraniční kapitálovou účastí jako podnik s jakoukoli organizačně právní formou, vytvořený v souladu s ukrajinskou legislativou, v němž podíl zahraniční investice v základním kapitálu činí minimálně 10 %. Zákon neuvádí omezení týkající se maximální a minimální výše zahraničních investic na území Ukrajiny.

Zákon stanoví formy, které mohou mít zahraniční investice:

- částečná účast ve společnostech, které jsou zakládány společně s ukrajinskými právníckými a fyzickými osobami, nebo kapitálová účast v existujících společnostech,
- aložení společnosti, které plně patří zahraničním investorům, poboček a jiných organizačních složek zahraničních právníckých osob, nebo nabytí existujících společností do úplného vlastnictví,
- získání movitého a nemovitého majetku, pokud není zakázáno ukrajinskou legislativou
- získání práv na využívání půdy nebo přírodních zdrojů na území Ukrajiny (zahraniční investor nemůže získat půdu do vlastnictví),
- jiné formy, nezakázané ukrajinským zákonodárstvím, včetně takové formy, kdy není vytvořena právnícká osoba (na základě smluv o hospodářské činnosti s ukrajinskými subjekty).

Zákon stanoví právní podmínky investiční činnosti. Zahraničním investorům jsou na území Ukrajiny poskytovány tzv. „domácí“ podmínky investiční a hospodářské činnosti a Ukrajina poskytuje záruky proti nucenému vyvlastnění a nezákonným akcím státních orgánů a úředních osob.

Při přerušení investiční činnosti zákon zaručuje zahraničnímu investorovi právo na vrácení jeho investice v naturální formě nebo v investované měně bez úhrady vývozního poplatku a rovněž příjmu z investice. Po zaplacení daní, poplatků a dalších povinných plateb by měl být zahraničnímu investorovi zaručen okamžitý volný převod příjmů, zisků apod. Zahraniční investice musí být zaregistrovány způsobem určeným ustanovením Kabinetu ministrů „O způsobu státní registrace zahraničních investic“ během tří pracovních dnů po jejich faktickém vložení.

Zákon stanoví osvobození majetku, který je dovážen na Ukrajinu jako vklad zahraničního investora do základního jmění podniků se zahraniční kapitálovou účastí (kromě zboží určeného k prodeji nebo pro vlastní spotřebu) od dovozního poplatku. Jestliže je během tří let tento majetek zcizen, včetně v důsledku zastavení činnosti podniku, podnik se zahraniční kapitálovou účastí uhradí dovozní poplatek.

Při vkládání zahraničních investic na Ukrajině se nejčastěji užívají následující organizačně právní formy:

- dceřiné společnosti se 100% zahraničním vlastnictvím,
- joint venture s ukrajinským partnerem ve formě akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným,
- zastoupení zahraničního investora.

Každá z výše uvedených forem má své finanční zvláštnosti, především v případech zdanění, úhrad příspěvků na sociální pojištění a užívání devizových prostředků. Zahraniční investor předkládá kromě dokumentů povinných pro rezidenty také dokumenty, které potvrzují registraci zahraniční právnícké osoby v zemi, kde má sídlo (výpis z obchodního rejstříku). Tento dokument musí být ověřen v souladu se zákony země vydání, přeložen do ukrajinského jazyka a legalizován v souladu s účinnými mezinárodními úmluvami.

Zdanění zisků zahraničních investorů se před jejich převodem do zahraničí řídí zákony Ukrajiny „O podmínkách zahraničního investování“ a „O zdanění zisku podniků“. Způsob převodu zisku, příjmů a jiných prostředků do zahraničí je určen ustanovením Národní banky Ukrajiny „O způsobu převodu příjmů, zisků a jiných prostředků získaných zahraničními investory, do zahraničí“.

Podle ustanovení výše uvedených zákonných dokumentů a prováděcích předpisů musí zahraniční investor získat při vývozu cizí měny, získané v důsledku zahraničních investic na území Ukrajiny do zahraničí v hotovosti povolení zplnomocněné banky (s licencí na provádění devizových operací), ve které má investor otevřen devizový účet.

Na Ukrajině jsou zahraničním investorům zákonem poskytovány stejné podmínky účasti na privatizaci a vkládání kapitálu do zprivatizovaných podniků jako domácím investorům.

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Od vzniku nezávislé Ukrajiny do konce roku 2010 byly na Ukrajině zaregistrovány přímé zahraniční investice v celkové výši zhruba 44,7 mld. \$, což představuje částku přibližně 978 \$ na jednoho obyvatele. V roce 2010 činil přírůstek přímých zahraničních investic cca 4,65 mld. USD (po odečtení příslušných ztrát souvisejících s kursovými rozdíly), což představuje oproti roku 2009 růst pouze o 4,9%. Výsledkem situace v dané oblasti je v podstatě stagnace ovlivněná stále nestabilní situací a nízkou úrovní podnikatelského a investičního prostředí na Ukrajině v roce 2010. Doposud nejvýznamnější investicí na Ukrajině je reprivatizace Krivorozstali, za kterou indická společnost Mittal zaplatila 4,8 mld. \$. V závěru roku 2010 byla zahájena privatizace podniku Ukrtelekom, jejíž faktická realizace byla přesunuta na rok 2011 z důvodu nezbytné revize ohodnocení příslušného balíku akcií. Nedokončená zůstala i privatizace společnosti Luganskteplovoz.

Z teritoriálního hlediska měly v roce 2010 nejvyšší podíl na investicích Kypr, Německo, Nizozemí, Rusko, Rakousko, Velká Británie a Francie. Je však pravděpodobné, že některé investice na Ukrajinu proudí pod hlavičkami jiných států, jako jsou zmíněný Kypr, Panenské ostrovy, Virginické ostrovy apod. Investice byly evidovány ze 125 zemí světa.

Z hlediska odvětvového členění byla za dobu nezávislosti Ukrajiny většina zahraničních investic vložena do oblasti průmyslu a služeb, které zaujímají na celkovém objemu FDI více než 20%. K 1.1. 2011 představoval největší průmyslovou odvětvovou skupinu zahraničních investic hutnický komplex, jež zaujal cca 13% z celkové hodnoty průmyslových přímých zahraničních investic. V oblasti služeb nejvyššího přírůstku dosáhly investice ve sféře finančních, obchodních služeb a operací s nemovitostmi.

Ukrajinské investice do zahraničí představovaly v roce 2010 679,5 mil. USD, tj. asi 10x víc než v roce 2009. Celkový objem přímých zahraničních investic Ukrajiny činil k 1.1. 2011 6,87 mld. USD, z toho do zemí EU 6,52 mld. USD, resp. 94,9% celkového objemu ukrajinských investic do zahraničí (z čehož 92,3% se týkalo Kypru) a do zemí SNS 246,4 mil. USD, resp. 3,6% celkového objemu. Ukrajinské investice pokrývají 46 zemí. Celková částka ukrajinských investic do zahraničí tak ke konci roku 2010 činila cca 7 mld. USD.

Přímé investice (roční přírůstek v mil. \$)	
Rok	Přímé zahraniční investice
2006	4 728,8
2007	8 710,6
2008	9 683,0
2009	4 436,6
2010	4 655,0

9.3. České investice v teritoriu

Pro české investice na Ukrajině je v současné době charakteristická snižující se tendence, což je mj. ovlivněno nízkou kvalitou investičního prostředí na Ukrajině a problémy v hospodářské legislativě. Celková hodnota českých přímých investic na Ukrajinu ke konci roku 2010 dosáhla cca 16 mil. USD. Nicméně jejich přesná statistická výše je obtížně odhadnutelná, protože některé z českých dceřiných

společností mezinárodních firem jsou registrovány podle země sídla mateřské společnosti. Podle ukrajinské statistiky ke konci roku 2010 činily české investice na Ukrajině cca 75 mil. USD (rozdíl ve statistickém výkaznictví mimo výše uvedené spočívá také v rozdílné metodice, časovém nesouladu aj.).

Výsledkem uvedené situace byl další odliv českých investic (podle údajů české statistiky činil tento úbytek za rok 2010 cca 7 mil. USD).

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Privatizace byla na Ukrajině formálně započata v roce 1992. Paralelně s tzv. velkou privatizací probíhala privatizace malých podniků především formou přímých prodejů, pronájmu s právem následného přednostního odkoupení, aukcí a prodejem akciových podílů v tzv. akciových společnostech otevřeného typu.

Kvůli politickým okolnostem se velká privatizace reálně rozběhla až od roku 1995. Prostřednictvím tzv. „voucherů“ začal probíhat částečný nebo úplný převod majetku středních a velkých podniků do soukromých rukou. Původně měla být velká privatizace uskutečněna v průběhu dvou let, ale v důsledku především politické nevěle zmíněný proces nebyl dokončen ani v roce 2004 a v průběhu roku 2005 se proces prakticky zastavil – když vláda tehdejší premiérky Tymošenkové dokonce uvažovala o reprivatizaci některých podniků.

Po určitém ochabnutí privatizačního tempa, které pokračovalo i po většinu roku 2006, mělo v roce 2007 znovu nabrat tempo, když Parlament schválil seznam 577 podniků. Skutečné tempo privatizace však bylo daleko pomalejší, a to platilo i pro rok 2008, když došlo k dalšímu zpomalení. K některým neúspěšným pokusům a následnému faktickému pozastavení privatizace s ohledem na vnitropolitickou nestabilitu a předvolební situaci došlo v roce 2009. Tento proces v podstatě pokračoval i v průběhu roku 2010 s tím, že na konci roku byl zahájen proces privatizace společnosti Ukrtelekom, jehož finalizace byla převedena na rok 2011 z důvodu potřeby znovu ocenění hodnoty balíku nabízených akcií. Nedokončená zůstala i privatizace společnosti Luganskteplovoz.

Z hlediska investic se jako nejperspektivnější jeví investice do strojírenské výroby a to především do zařízení pro potravinářský průmysl (výroba obalových materiálů, potravinářské linky apod.), do výroby stavebních materiálů a stavebnictví všeobecně a rovněž do odvětví nabízejících levnou a poměrně profesně zdatnou pracovní sílu (lehký průmysl, elektrotechnika) a levnější přístup k surovinám (dřevo). Perspektivní je rovněž oblast infrastruktury.

Kontakt na místní agenturu pro podporu investic

Ukrainian Center for Foreign Investment Promotion

36, Rayevskoho Str., Kyiv 01042
tel. +380 44 537 7313, fax. +380 44 5377311
e-mail: info@investukraine.org
www.investukraine.org

Čeští investoři se také pro podporu svých investičních záměrů mohou obrátit na americkou agenturu USAID.

Kontakt na USAID

Ukraine.usaid.gov
19 Niznyj Val
04071 Kyiv, Ukraine
tel.: (380 44) 537 46 00, 492 7100
fax: 537 4684

9.5. Rizika investování v teritoriu

Nehledě na deklarovanou podporu zahraničních investorů s cílem rozvoje domácí výroby dochází poměrně často k problémům, jež jsou převážně odrazem rozdílného chápání podstaty a cíle investování. V případech, kdy se zahraniční investor nedostatečně seznámí se všemi skutečnostmi souvisejícími s finančním a majetkovým stavem podniku, do kterého má záměr investovat, se může stát, že se jeho investice rozplyne v pokrytí výdajů, které nesouvisí se záměrem rozvoje výroby (např. řešení staré zadluženosti, udržování nepotřebné infrastruktury apod.).

K uvedeným nedorozuměním dochází hlavně v případě vytváření společných podniků vstupem zahraničního investora do již existujícího ukrajinského podniku. Špatné zkušenosti učinili čeští investoři také s úrovní ochrany minoritních akcionářů. Nejdůležitější roli v každém investičním procesu hraje lidský faktor a dokonalá obeznamenost investora se všemi okolnostmi případu.

Ukrajinská vláda, a to i na regionální úrovni, si uvědomuje problémy v této oblasti a proto deklaruje svoje odhodlání zabránit zneužívání zahraničních investorů. Na druhé straně aktuální ekonomická krizová situace již koncem roku 2008, a tím spíše v první polovině roku 2009 přinesla několik pokusů o nepřátelské převzetí podílů zahraničních firem včetně českých ve společných podnicích a jiné akce organizované dokonce ve spolupráci s ukrajinskými bezpečnostními složkami. Tato situace v mírnějších formách přetrvávala i v průběhu roku 2010.

Například návrh zákona o vytvoření jediného státního operátora na trhu s obilím je jedním z faktorů, který snižuje důvěryhodnost investičního prostředí na Ukrajině. Mj. i z tohoto důvodu se v průběhu roku 2010 a na počátku roku 2011 zvýšil tlak mezinárodních organizací na úpravu ukrajinské legislativy a její kompatibility s mezinárodními standardy.

Souhrnné informace o podmínkách podnikání na Ukrajině je možné získat na internetové stránce PriceWaterhouseCoopers www.pwc.com/ua rubrika „publications“. Obecné informace o teritoriu pak také na www.meta.ukraine.com.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

Rok 2011 by se měl stát dle záměru vlády dalším rokem stabilizace a realizace ekonomických reforem. S ohledem na obsluhu závazků země vyplývajících z vnější zadluženosti, rozsáhlé administrativně personální změny, zejména v ekonomických sektorech, předpokládaným růstem cenové hladiny (zejména u energetických zdrojů, komunálních služeb a zvýšení spotřební daně), limitovaným možností sociální podpory založené ve státním rozpočtu, stagnací reálných příjmů, jakož i možných negativních vlivů Daňového kodexu na příjmovou část rozpočtu lze očekávat určité prohloubení některých krizových momentů a některé problémy při realizaci ekonomické politiky v roce 2011. V oblasti kursu měny lze očekávat větší volatilitu kursu měny v důsledku zavedení plovoucího kursu. S ohledem na stále nereformovanou strukturu vývozu bude stav konjunktury světového trhu a ekonomických podmínek u hlavních obchodních partnerů Ukrajiny významně ovlivňovat stav obchodní a platební bilance. Současně se očekává obnovení privatizace, kdy by se objektem tohoto procesu měly stát společnosti v oblasti energetiky a infrastruktury a také některé podniky v odvětví strojírenského průmyslu. Samostatnou problémovou oblastí se jeví případné odvolání moratoria na prodej zemědělské půdy. S potenciálním vstupem v platnost některých legislativních norem např. vytvoření půdního katastru od roku 2011 a také s očekávanými příjmy, jakož i očekávaným zlepšením investičního prostředí se jeví odvolání uvedené normy v období 2011 – 2012 jako potenciálně možné. Nicméně zde vstupuje do hry také faktor parlamentních voleb v roce 2012 a zájmy spekulativního kapitálu.

Hospodářská politika země se v období roku 2011 zaměří na tzv. program rozvoje investičně inovační činnosti, jehož realizace se předpokládá v období 2011 – 2015. Cílem programu je zvýšení úrovně modernizace země, zvýšení podílu vysoce technologicky vyspělých odvětví, růst pracovních míst a příslušné strukturální změny v ekonomice země s důrazem na rozvoj vysokých technologií, agroprůmyslového komplexu a infrastruktury.

Podle vládní ekonomické prognózy na rok 2011 se předpokládá růst inflace cca o 9% (experti odhadují min. 12 - 15%), růst HDP o 4,5% (optimistická varianta počítá s růstem až o 6%), deficit státního rozpočtu ve výši 3% od úrovně HDP a průměrná tempa růstu průmyslové produkce v období 2011 – 2012 v rozmezí 7-8%.

V prosinci 2010 bylo oznámeno prezidentskou administrativou, že kabinet ministrů Ukrajiny a Výbor pro ekonomické reformy připravují tzv. **Národní plán ekonomických reforem na rok 2011**. Jeho cílem by mělo být:

- Zabezpečení a stimulování dalšího rozvoje podnikatelské činnosti
- Zlepšení ekonomického prostředí, resp. liberalizace podmínek pro podnikání, snížení administrativních bariér
- Zavedení jasné odpovědnosti státních regulačních a silových struktur
- Penzijní reforma
- Reforma v systému komunálně bytového hospodářství
- Reforma infrastrukturních monopolů v energetickém a těžebním průmyslu
- Reforma agroprůmyslového sektoru
- Dokončení administrativní reformy
- Pokračování v reformě finančně bankovního sektoru
- Dokončení antikorupční legislativy
- Reforma zdravotnického systému

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

Od roku 2008 se vztahy mezi Ukrajinou a EU koncentrují na vyjednávání o Asociační dohodě, jejíž integrální součástí je dohoda o tzv. Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA, resp. FTA). Cílem této dohody je prohloubení ekonomické integrace s EU. Rámec příslušných jednání byl pozitivně ovlivněn vstupem Ukrajiny do WTO v květnu 2008.

Klíčovými otázkami jednání o FTA jsou i nadále tarifní a netarifní překážky, oblast tzv. anti trust pravidel a regulace v oblasti fúzí, služby, ochrana duševního vlastnictví, fytoosanitární a veterinární předpisy, certifikace a standardizace, boj s korupcí, pravidla v oblasti veřejných zakázek, řešení obchodních sporů a zejména celá oblast energetiky a energetické bezpečnosti. Důležitými otázkami jsou pak i problémy se zeměpisnými názvy produkce a tzv. geneticky upravených potravin.

Do konce roku 2010 proběhlo již 14. kol jednání o DCFTA. 15. kolo proběhlo na počátku roku 2011. V jednáních o DCFTA však nedošlo k žádoucímu pokroku. Pro další vývoj bude do značné míry rozhodující, jak ukrajinská strana bude respektovat regulační rámec a deklarované standardy a také konstruktivní přístup v oblasti tzv. citlivých položek z oblasti zemědělského sektoru.

Ukrajina je dále členem tří organizací regionální spolupráce na území bývalého SSSR:

- Společenství nezávislých států (SNS)
- GUAM (pojmenováno po členských zemích Gruzii, Ukrajině, Ázerbájdžánu a Moldavsku)
- Jednotného ekonomického prostoru (JEP).

Z regionálních organizací, jež přesahují území bývalého SSSR, je zejména členem Organizace černomořské hospodářské spolupráce (OČHS) a Konvence o ochraně a stálém rozvoji Karpat (KOSRK).

Spolupráce v rámci SNS (Ukrajina ovšem de iure není řádným členem této organizace) je především ovlivněna politickou i ekonomickou relací s RF, především v oblasti zajištění dodávek strategických energetických surovin a jejich cen. Tento moment je aktuálně jednou z posledních významných pák Ruska pro možné ovlivňování situace na Ukrajině. Současná vláda vyjádřila zájem na aktivizaci vztahů se zeměmi SNS, což se již projevilo v nárůstu obchodního obrátu s tímto uskupením. Z ruské strany existují nabídky na spolupráci, resp. případné členství Ukrajiny v celní unii s RF, Běloruskem a Kazachstánem, potažmo od roku 2012 v tzv. jednotném euroasijském ekonomickém prostoru.

Ukrajina se rovněž snaží aktivně vyvíjet činnost v rámci GUAM (Gruzie, Ukrajina, Ázerbájdžán a Moldavsko), jehož sekretariát na základě rozhodnutí posledního summitu tohoto uskupení sídlí právě v Kyjevě. Potenciálním cílem GUAM je vytvoření skutečné zóny volného obchodu a vytvoření transportního koridoru do Evropy, který bude zajišťovat dodávky energetických surovin z Ázerbájdžánu na západ. GUAM je otevřen rovněž pro další země, jež sdílejí podobné cíle a hodnoty. V oblasti spolupráce se zeměmi GUAM Ukrajina vznáší požadavek na zefektivnění její činnosti.

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

„Nové možnosti pro vzájemnou ekonomicko-obchodní spolupráci pozitivně ovlivnila určitá stabilizace a oživení ekonomické situace v roce 2010, což potvrdil faktický rozvoj vzájemných ekonomických a obchodních vztahů v roce 2010 (viz. kapitola 7). Vývoj v bilaterální ekonomické a obchodní relaci tak znovu potvrdil značný potenciál dalšího rozvoje v procesu obnovy dynamiky těchto styků. Program ekonomických reforem na Ukrajině vyžaduje značný stupeň modernizace celého národohospodářského komplexu Ukrajiny, která se může plně realizovat v souladu s procesem překonání krize a nastartování hospodářského růstu. Z tohoto důvodu je zapotřebí, aby česká podnikatelská sféra byla na tyto možnosti připravena a přistupovala kvalifikovaně a ofenzivně ke zpracování ukrajinského trhu. Klíčovým bude mj. postupná kultivace podnikatelského a investičního prostředí na Ukrajině, harmonizace legislativních aj. předpisů s evropskými standardy a především pak jejich praktická, transparentní implementace v hospodářské praxi. Určitým impulsem pro další rozvoj ekonomické spolupráce byly i závěry 4. zasedání

Smíšené komise (září 2010), které se promítly do roviny konkrétních projektových možností v tomto kontextu. Určité možnosti může skýtat i očekávané obnovení procesu privatizace na Ukrajině.